

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การออกแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบมีกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (Non-Randomized Pretest Posttest Control Group Design) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มความร่วมรู้สึกของนักศึกษาด้วยการฝึกตามโปรแกรมการฝึกทักษะเบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาตามแนวคิดการปรึกษาแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลอง หมายถึงกลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมการฝึกทักษะเบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา กับกลุ่มควบคุม ซึ่งหมายถึงกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการฝึกทักษะเบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา และใช้การสัมภาษณ์ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการขยายรายละเอียดและเป็นข้อมูลเชิงลึกของผลที่ได้จากการทดลอง

2. กลุ่มตัวอย่างและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย นักศึกษาชายและหญิงที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ในปีการศึกษา 2547 จำนวน 40 คน ที่ไม่เคยเรียนวิชาจิตวิทยาการปรึกษามาก่อน

2.2 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคัดเลือกจากการสมัครใจเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกทักษะเบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาจำนวน 40 คน เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 20 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 20 คน

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (n = 40)

กลุ่ม	เพศ		อายุ		คณะ		ชั้นปี
	ชาย	หญิง	18-20	21-23	มนุษยศาสตร์	เทคโนโลยี อุตสาหกรรม	
ทดลอง	14	6	15	5	-	20	20
ควบคุม	2	18	19	1	20	-	20

ส่วนกลุ่มตัวอย่างของการสัมภาษณ์ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรมการฝึกทักษะเบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาโดยคัดเลือกจาก

1. การประเมินผลจากความเข้าใจและจากการสังเกตการณ์ สามารถนำเอาทักษะที่ได้เรียนรู้ไปใช้ได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ในช่วงของการลงมือปฏิบัติ
2. การรายงานตนเองของผู้รับการฝึกที่ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ การเปลี่ยนแปลงตนเองที่เกิดขึ้นในด้านของความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรมรวมหลังการเข้าร่วมโปรแกรม
3. ความสนใจในการให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์

จากการคัดเลือกดังกล่าว ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างในการให้ข้อมูล จำนวน 7 คน เป็นนักศึกษาชาย 2 คน และนักศึกษาหญิง 5 คน ใช้เวลาในการสัมภาษณ์คนละ 40-45 นาที ผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยการบันทึกเทปและจดบันทึกข้อมูล ซึ่งข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เป็นข้อที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลรายงานประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วม โดยข้อคำถามมีจำนวน 10 ข้อ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข.)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการฝึกทักษะเบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ประกอบด้วย
 - 1.1 เอกสารประกอบการบรรยายทักษะเบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา
 - 1.2 แบบฝึกหัดในการฝึกทักษะ
 - 1.3 เอกสารในการให้ข้อมูลป้อนกลับ
 - 1.4 แบบประเมินตนเอง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดความรู้สึก

และแบบสัมภาษณ์ประสบการณ์ภายหลังการเข้ารับการฝึก

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในฝึกทักษะเบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

การวิจัยครั้งนี้มีข้อความที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาและการฟังอย่างใส่ใจ (โลรีท์ โพรทแก้ว, 2536; กฤษณมูรติ แปลโดยโลรีท์ โพรทแก้ว, 2545) เอกสารประกอบการบรรยาย แบบฝึกหัดการฝึกทักษะ เอกสารการให้ข้อมูลป้อนกลับ และแบบประเมินตนเอง และกระดาษเปล่า ที่ใช้ในการฝึกอบรมซึ่งแบ่งออกเป็นชุดๆตามแต่ละทักษะ ซึ่งเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะเบื้องต้นในการปรึกษาที่ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะในการปรึกษา จากเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Ivey & Authier, 1978; Cormier & Cormier, 1985; วัชรวิ ฐธรรม, 2533; จิน แบร์, 2538) โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 เอกสารประกอบการบรรยายทักษะเบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา โดยเนื้อหาในเอกสารประกอบด้วยคำอธิบาย ความหมาย วัตถุประสงค์ การนำไปใช้ และตัวอย่างของการใช้ทักษะ (รายละเอียดในภาคผนวก ค.) โดยแบ่งแยกเป็นชุดย่อย 6 ชุด ดังนี้ คือ

1. โปรแกรมฝึกทักษะเบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา
2. พฤติกรรมการใส่ใจ และทักษะการให้กำลังใจ
3. ทักษะการใช้คำถามปลายเปิด - ปิด
4. ทักษะการกระจ่างความ
5. ทักษะการสะท้อนความ ทักษะการสะท้อนความรู้สึก
6. ทักษะการสรุปความ

3.1.2 แบบฝึกหัดในการฝึกทักษะ เป็นแบบฝึกหัดในการฝึกฝน และทดสอบการใช้ทักษะ (รายละเอียดในภาคผนวก ค.) ประกอบด้วย

1. แบบฝึกหัดการใช้คำถามปลายเปิด-ปิด
2. แบบฝึกหัดการกระจ่างความและการให้กำลังใจ
3. แบบฝึกหัดการสะท้อนความและการสะท้อนความรู้สึก
4. แบบฝึกหัดการสรุปความ

3.1.3 เอกสารในการให้ข้อมูลป้อนกลับ เป็นเอกสารสำหรับผู้สังเกตการณ์ในการกรอกแบบฟอร์มที่สังเกตได้จากช่วงของการลงมือปฏิบัติของผู้รับการฝึกในกลุ่มย่อย (รายละเอียดในภาคผนวก ค.) ประกอบด้วย

1. กรอบการสังเกตพฤติกรรมการใส่ใจและแบบสังเกตพฤติกรรมการใส่ใจของผู้ให้การปรึกษาที่มีต่อผู้มาปรึกษา

2. เอกสารการให้ข้อมูลป้อนกลับการใช้คำถามปลายเปิด-ปิด
3. เอกสารการให้ข้อมูลป้อนกลับการกระจำงความและการให้กำลังใจ
4. เอกสารการให้ข้อมูลป้อนกลับการสะท้อนความและการสะท้อนความรู้สึก
5. เอกสารการให้ข้อมูลป้อนกลับการสรุปความ

3.1.4 แบบประเมินตนเอง เป็นแบบประเมินความสามารถในการสำรวจ เข้าใจตนเองและทักษะที่ฝึก รวมถึงผลที่เกิดขึ้นจากการลงมือกระทำ (รายละเอียดในภาคผนวก ค.) ประกอบด้วย

1. แบบประเมินตนเองพฤติกรรมกาใส่ใจ
2. แบบประเมินตนเองการใช้คำถามปลายเปิด-ปิด
3. แบบประเมินตนเองการกระจำงความและการให้กำลังใจ
4. แบบประเมินตนเองการสะท้อนความและการสะท้อนความรู้สึก
5. แบบประเมินตนเองการสรุปความ

3.1.5 กระดาษเปล่าและดินสอ ในการจดบันทึกการสังเกตการณ์ และการให้ข้อมูลป้อนกลับในช่วงของการฝึกทักษะโดยรวมทั้งหมด

3.2 แบบวัดความร่วมมือรู้สึก คือ แบบประเมินสถานการณ์ที่ใช้ในการวัดระดับของความร่วมมือรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการตอบสนองของผู้ให้การปรึกษา โดยเป็นแบบรายงานตนเอง (self-report) จากการอ่านบทสนทนาระหว่างผู้มาปรึกษาและผู้ให้การปรึกษาโดยผู้ตอบแบบประเมินสวมบทบาทเป็นผู้ให้การปรึกษาในการตอบสนองต่อผู้มาปรึกษา ซึ่งให้ผู้ตอบเขียนตอบด้วยภาษาพูดของผู้ตอบเอง แบบประเมินมีจำนวนสถานการณ์ทั้งหมด 12 สถานการณ์ (รายละเอียดในภาคผนวก ข.) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ลักษณะของแบบวัดความร่วมมือรู้สึก

ผู้วิจัยได้นำแบบวัดความร่วมมือรู้สึกของ คัดนางค์ มณีศรี (2523) และศรีประไพ ลดาวัลย์ (2524) มาศึกษาและสร้างข้อคำถามที่เป็นสถานการณ์ขึ้นเพื่อให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาในปัจจุบัน แบบวัดความร่วมมือรู้สึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้มีความแตกต่างจากแบบวัดความร่วมมือรู้สึกของคัดนางค์ มณีศรี (2523) และศรีประไพ ลดาวัลย์ (2524) คือ แบบวัดที่สร้างใหม่มีลักษณะที่ให้ผู้ตอบเขียนตอบสนองต่อสิ่งที่ผู้มาปรึกษาสื่อด้วยภาษาพูดของผู้ตอบ ในฐานะของผู้ให้การปรึกษา โดยการตอบสนองนี้เป็นการแสดงถึงความร่วมมือรู้สึก

การสร้างแบบวัดความร่วมมือรู้สึกมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับของความร่วมรู้สึก และมาตรวัดความร่วมรู้สึกของ Carkhuff ในปี 1969 (Carkhuff's Empathic Understanding in Interpersonal Process: A Scale for Measurement) เพื่อมาใช้เป็นเกณฑ์ในการแปลผลคะแนนความร่วมรู้สึก

2. ศึกษาข้อคำถามที่เป็นสถานการณ์ (Items) จากแบบวัดความร่วมรู้สึกของคัคนางค์ มณีศรี (2523) และศรีประไพ ลดาวัลย์ (2524) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสถานการณ์

3. รวบรวมข้อคำถามที่เป็นสถานการณ์ (Items) จากการสัมภาษณ์ นักศึกษาถึงสถานการณ์ที่เป็นปัญหาอันได้แก่ การเรียน การร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัย การปรับตัว สัมพันธภาพกับบุคคลในครอบครัว บุคคลอื่น เช่น อาจารย์ เพื่อน เป็นต้น เพื่อนำมาเขียนสถานการณ์เป็นข้อกระทงให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

2. การประเมินคุณภาพของแบบวัดความร่วมรู้สึก

2.1 การประเมินค่าความตรง (Validity)

2.1.1 ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

ในส่วนของการหาค่าความตรงตามเนื้อหาของแบบวัดความร่วมรู้สึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 24 สถานการณ์ไปตรวจสอบสำนวนภาษาและความตรงตามเนื้อหาตามกรอบของสถานการณ์ที่เป็นปัญหาข้างต้น โดยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นอาจารย์ประจำคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 2 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ยงกิตติกุลและผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้ปรับปรุงสำนวนภาษา และความตรงตามเนื้อหา

2.1.2 ค่าความตรงตามสภาพ (Concurrent Validity)

ผู้วิจัยตรวจสอบค่าความตรงตามสภาพของแบบวัดความร่วมรู้สึกที่ผ่านการตรวจสอบสำนวนภาษาและความตรงตามเนื้อหา โดยนำไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 68 คน เป็นผู้ที่ศึกษาเกี่ยวข้องกับจิตวิทยาการปรึกษาจำนวน 29 คน และเป็นนักศึกษาจำนวน 39 คนเพื่อนำเอาคะแนนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อกระทงรายข้อ (Item Analysis) โดยใช้วิธีการดังนี้

1. คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อ (Corrected Item-total correlation : CITC) ของแบบวัดความร่วมรู้สึก พบว่าข้อคำถามมีค่า r สูงกว่า 0.20 จำนวน 24 ข้อ โดยมีค่า r ตั้งแต่ 0.7728 – 0.9479 (รายละเอียดในภาคผนวก ค.)

2. คำนวณค่า mean square (MS) จาก One-way ANOVA เพื่อนำมาหาค่าความสัมพันธ์หรือความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมินทั้งสามคน (Intraclass Correlation

Coefficient โดยการหาค่า Cronbach's alpha Coefficients หรือ r_{α}) โดยใช้สูตรของ Bakeman และ Gottman (1986) ซึ่งผู้ประเมินระดับความร่วมมือรู้สึกในแบบวัดความร่วมมือรู้สึกเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและศึกษาอยู่ในสาขาเดียวกัน ซึ่งได้แก่นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ระดับมหาบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา(รายชื่ออยู่ในภาคผนวก ก.) ผลจากการคำนวณพบว่าได้ค่า r_{α} มีค่าตั้งแต่ 0.4226 – 0.9894 (รายละเอียดในภาคผนวก ค.)

3. คำนวณความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับความร่วมมือรู้สึกที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มซึ่งได้แก่ผู้ที่ศึกษาเกี่ยวข้องกับจิตวิทยาการปรึกษาจำนวน 29 คน และเป็นนักศึกษาจำนวน 39 คนเพื่อทดสอบความสามารถในการจำแนกคนออกเป็นสองกลุ่มของแบบวัดความร่วมมือรู้สึกโดยใช้การคำนวณค่าที (t-test) พบว่ามีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 (รายละเอียดในภาคผนวก ค.)

จากการหาค่าทางสถิติดังกล่าวผู้วิจัยจึงทำการคัดเลือกข้อสถานการณ์ พบว่า ข้อที่ผ่านเกณฑ์ และมีเนื้อหาของสถานการณ์ครอบคลุมในปัญหาทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 12 สถานการณ์จาก 24 สถานการณ์(รายละเอียดในภาคผนวก ค.) โดยผู้รับการฝึกใช้เวลาในการตอบแบบวัดความร่วมมือรู้สึกนี้ 15 นาที ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมกับการมีประสิทธิภาพในการตอบทั้งนี้เนื่องจากในช่วงของการทดลองใช้แบบวัดความร่วมมือรู้สึกจำนวน 24 สถานการณ์นั้นพบว่า ผู้ตอบใช้ระยะเวลาในการทำแบบประเมินกล่าวคือใช้เวลา 40 นาที ซึ่งส่งผลต่อความประสิทธิภาพในการตอบ และจากข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบวัดความร่วมมือรู้สึกเกี่ยวกับจำนวนของข้อสถานการณ์ที่ควรมีปริมาณลดลงแต่ให้ครอบคลุมความสำคัญของปัญหา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงลดจำนวนข้อคำถามลงเพื่อให้สามารถวัดการตอบสนองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 การประเมินค่าความเที่ยง (Reliability)

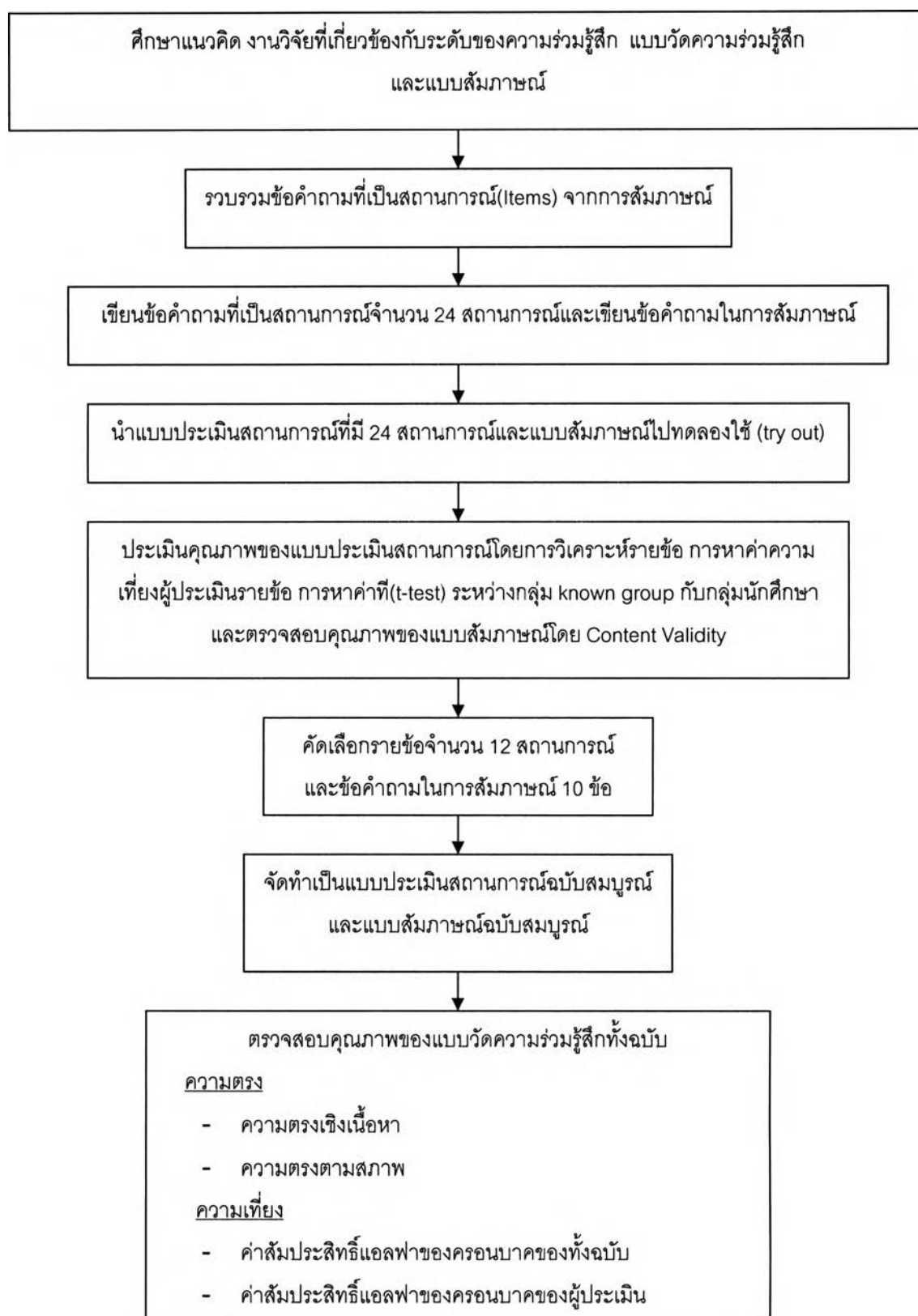
ผู้วิจัยได้นำแบบวัดความร่วมมือรู้สึกที่ผ่านการหาค่าความตรงตามเนื้อหา และการหาค่าความตรงตามสภาพจำนวน 12 สถานการณ์มาตรวจสอบค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบวัดความร่วมมือรู้สึก และค่าความเที่ยงของผู้ประเมิน (Interrater Reliability) โดยวิธีการหาค่าความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficients) พบว่า แบบวัดความร่วมมือรู้สึกมีค่าความเที่ยง 0.9959 และค่าความเที่ยงของผู้ประเมินมีค่า 0.9948

3.3 แบบสัมภาษณ์ประสบการณ์ภายหลังการเข้ารับการฝึก

แนวคำถามการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเตรียมคำถามสำหรับการสัมภาษณ์โดยรวบรวมและคัดเลือกประเด็นคำถามที่เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด จากเอกสาร ตำราและประสบการณ์ส่วนตัวของผู้วิจัย จำแนกเป็นคำถามปลายเปิดแบบกึ่งมีโครงสร้าง(Semi-Structure) อย่างไม่มีลำดับ

คำถามตายตัว โดยทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของคำถามทุกข้อ เพื่อช่วยให้การสัมภาษณ์อยู่ในเรื่องที่ต้องการ โดยผู้วิจัยได้นำแนวคำถามไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อปรับข้อความคำถามให้เหมาะสม ครอบคลุมเพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนและครบถ้วนและสามารถยึดหยุ่นแนวคำถามได้ตามสถานการณ์และบริบทและได้รับการปรับให้เหมาะสมตามประสบการณ์ในการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง

แผนภาพที่ 1 การสร้างแบบวัดความรู้สึกร่วมเพื่อวัดความรู้สึกร่วม และแบบสัมภาษณ์

4. โปรแกรมการฝึกทักษะเบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

4.1 หลักการสร้างโปรแกรม

รูปแบบการฝึกทักษะเบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

การฝึกทักษะเป็นรูปแบบการฝึกอบรมของ Robert R. Carkhuff (1983a, 1983b) โดยมีขั้นตอนการฝึกอบรมดังนี้

1. การบรรยาย จะมีการอธิบายวัตถุประสงค์ เนื้อหา ยกตัวอย่างประกอบ การนำไปใช้ และประโยชน์ของทักษะ และผู้วิจัยยังให้ผู้รับการฝึกได้ลองฝึกใช้ทักษะก่อนการลงมือปฏิบัติด้วย เช่น การทำแบบฝึกหัดเพื่อตรวจสอบความรู้ความสามารถในการใช้ทักษะ พบว่าเป็นประโยชน์ต่อการทบทวนความเข้าใจจากการบรรยายและก่อให้เกิดการทำความเข้าใจร่วมกัน

2. การสาธิต เป็นช่วงที่ผู้ฝึกทำการสาธิตทักษะที่ได้เรียนรู้มาในช่วงการบรรยายให้ผู้รับการฝึกสังเกตการใช้ทักษะอย่างสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของทักษะ ในระหว่างการสาธิตผู้ฝึกมีการอธิบายประกอบเพื่อให้ผู้รับการฝึกเกิดความเข้าใจและเห็นภาพชัดเจนขึ้นว่าการฝึกทักษะแต่ละทักษะมีวัตถุประสงค์อย่างไร เพื่อให้ผู้รับการฝึกสามารถลงมือปฏิบัติใช้ทักษะได้ด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนในการสาธิตดังนี้

2.1 ในการเริ่มต้นการสาธิตนั้นผู้ฝึกได้มีการอธิบายถึงลักษณะการนั่งในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา เช่น การจัดเก้าอี้ นั่ง ตำแหน่งการจัดวาง ระยะห่างระหว่างผู้มาปรึกษากับผู้ให้การปรึกษา โดยมีการบรรยายให้เกิดความเข้าใจอย่างง่าย (ในช่วงการฝึกทักษะแรก)

2.2 ผู้ฝึกทำการอธิบายเอกสารการให้ข้อมูลป้อนกลับและการสังเกตการณ์ซึ่งให้สังเกตการใช้ทักษะอย่างสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และผลที่เกิดขึ้นต่อผู้มาปรึกษา

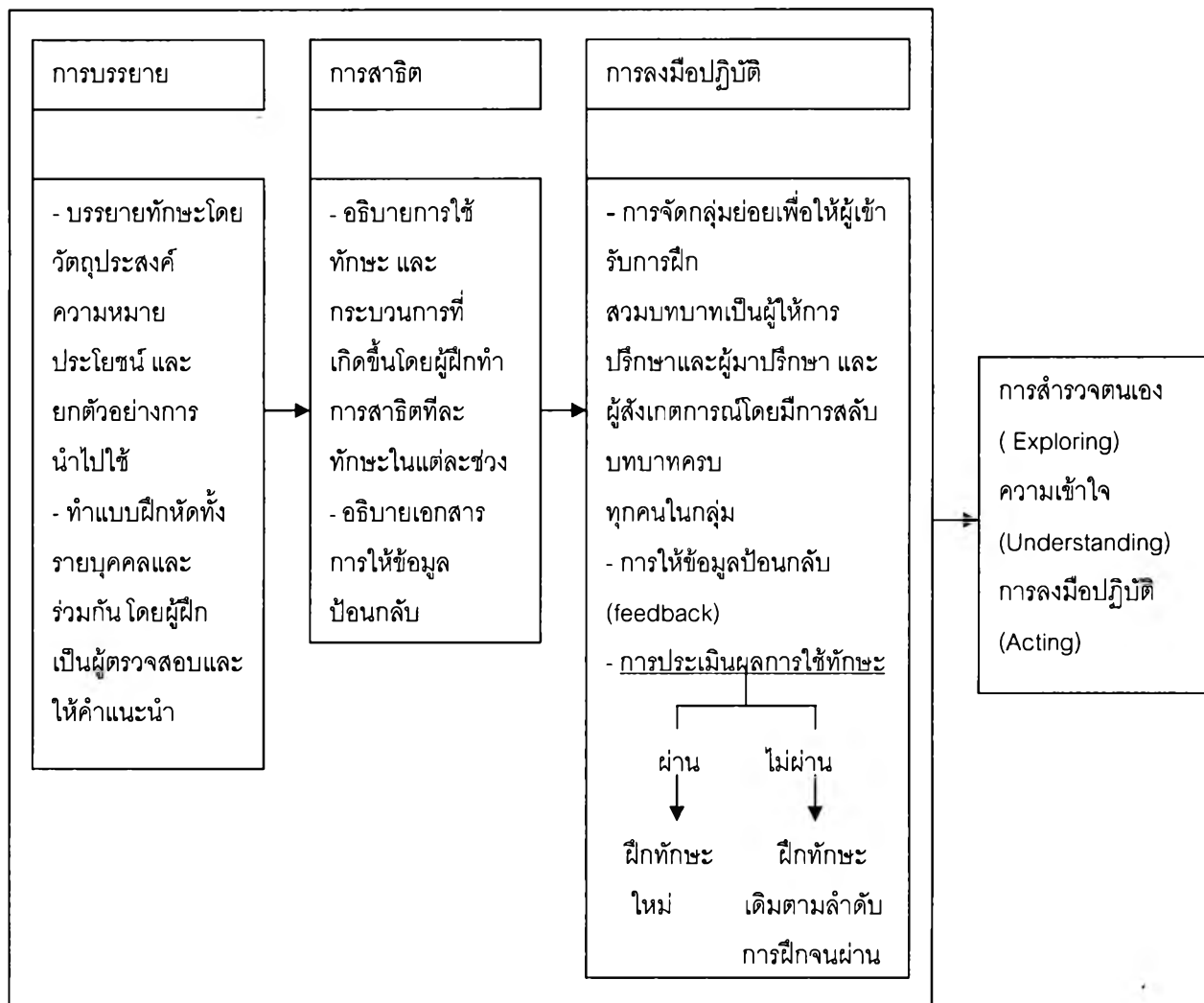
2.3 ในระหว่างการสาธิตผู้ฝึกให้ผู้รับการฝึกทำการสังเกตผู้ฝึกที่รับบทบาทเป็นผู้ให้การปรึกษาเพื่อทำความเข้าใจและให้ข้อมูลป้อนกลับต่อการใช้ทักษะและผลที่เกิดขึ้นต่อผู้มาปรึกษา

2.4 ภายหลังจากการสาธิตผู้รับการฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับจากการสังเกตการณ์และผู้ฝึกตอบข้อสงสัยและให้คำแนะนำเพื่อเป็นแนวทางในการลงมือปฏิบัติ

3. การลงมือปฏิบัติ ในกลุ่มฝึกทักษะ 1 กลุ่มประกอบด้วยผู้ฝึก 1 คนทำหน้าที่สังเกตการณ์ ให้ข้อมูลป้อนกลับและให้คำแนะนำ ผู้เข้ารับการฝึกจำนวนอย่างน้อย 5-8 คน โดยผู้รับการฝึกสวมบทบาทเป็นทั้งผู้มาปรึกษาและผู้ให้การปรึกษาลับกันเพื่อฝึกทักษะและให้ข้อมูลป้อนกลับระหว่างกัน ในเวลาเดียวกันผู้รับการฝึกที่เหลือต้องทำการสังเกตการณ์เพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับต่อผู้ที่รับบทบาทเป็นผู้ให้การปรึกษา

โดยในแต่ละช่วงของการฝึกอบรมมีขั้นตอนในการดำเนินการซึ่ง ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการฝึกอบรมของ Robert R. Carkhuff (1983a; 1983b) มาเป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมทักษะเบื้องต้นในการปรึกษา โดยมีรูปแบบและขั้นตอนในการฝึกอบรมทักษะดังแผนภาพต่อไป

แผนภาพที่ 2 แสดงขั้นตอนการดำเนินการและกระบวนการเรียนรู้ในโปรแกรมการฝึกทักษะเบื้องต้นเชิงจิตวิทยาตามแนวคิดของ Robert R. Carkhuff (1983a; 1983b)

2. ทักษะเบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

ในการวิจัยครั้งนี้ทักษะที่ใช้ในการฝึกประกอบด้วย

1. ทักษะการฟังอย่างใส่ใจ
2. พฤติกรรมการใส่ใจ

3. ทักษะการตอบรับจากการฟังทั้ง 6 ทักษะ (Ivey & Authier, 1978) ประกอบด้วย

- 3.1 การใช้คำถามปลายเปิด-ปิด
- 3.2 ทักษะการกระจ่างความ
- 3.3 ทักษะการให้กำลังใจ
- 3.4 ทักษะการสะท้อนความ
- 3.5 ทักษะการสะท้อนความรู้สึก
- 3.6 ทักษะการสรุปความ

การศึกษานำร่องในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย จัดเรียงลำดับการฝึกทักษะโดยแบ่งออกเป็น 8 ช่วง ดังนี้จาก

ช่วงที่ 1 การเปิดโปรแกรมการฝึกอบรม และการบรรยายความสำคัญของการปรึกษาเชิงจิตวิทยา โดยมุ่งเน้นที่การพัฒนาตนในการปรึกษาเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมใช้ตนเองเป็นเครื่องมือในกระบวนการปรึกษา ทักษะเบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ที่มีการฟังและการตอบรับจากการฟังเป็นองค์ประกอบสำคัญ

ช่วงที่ 2 ฝึกพฤติกรรมการใส่ใจและทักษะการให้กำลังใจ

ช่วงที่ 3 ฝึกทักษะการใช้คำถามปลายเปิดและปลายปิด

ช่วงที่ 4 ฝึกทักษะการกระจ่างความ

ช่วงที่ 5 ฝึกทักษะการสะท้อนความ

ช่วงที่ 6 ฝึกทักษะการสะท้อนความรู้สึก

ช่วงที่ 7 ฝึกทักษะการสรุปความ

ช่วงที่ 8 ฝึกทักษะเบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทั้งหมดโดยรวม และการปิดโปรแกรมการฝึกอบรม

ในแต่ละช่วงมีการจัดลำดับการฝึกทักษะดังมีรายละเอียด ดังนี้

ช่วงที่ 1 และ 2 การปรึกษาเชิงจิตวิทยาและการฟังอย่างเข้าใจ กับพฤติกรรมการใส่ใจและการให้กำลังใจ เนื่องจากทั้ง 2 อย่างเป็นหัวใจสำคัญของโปรแกรมนี้อีกเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจพื้นฐานในการฝึกคือ การปรึกษาเชิงจิตวิทยา และเริ่มต้นการฝึกในทักษะการฟังที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการฝึก และตามด้วยการมีพฤติกรรมการใส่ใจและให้กำลังใจเป็นการตอบรับเบื้องต้นจากการฟัง

ช่วงที่ 3 และ 4 การใช้คำถามปลายเปิด-ปิด กับการกระจ่างความ ในการเปิดประเด็นในการสนทนานั้นการเริ่มต้นด้วยการทักทาย และใช้คำถามในการเปิดประเด็นให้ผู้มา

ปรึกษาเล่าเรื่องราวเป็นสิ่งสำคัญ และสามารถใช้ในการตรวจสอบเรื่องราวและช่วยผู้มาปรึกษาในการสำรวจตนเอง ซึ่งการใช้คำถามกับการกระทำมีพื้นฐานของการตรวจสอบความเข้าใจที่มีผู้มาปรึกษาโดยไม่มี การตีความหรือสรุปความคิดเอาเอง รวมถึงยังเป็นการฝึกตามทันเรื่องราวที่เกิดขึ้นด้วย

ช่วงที่ 5 และ 6 การสะท้อนความและการสะท้อนความรู้สึก ต่อจากทักษะข้างต้นกล่าวคือ จากการติดตามเรื่องราวของผู้มาปรึกษาจนสามารถตรวจสอบความเข้าใจที่มีต่อผู้มาปรึกษาได้นั้น ผู้ให้การปรึกษาสามารถตอบสนองต่อเรื่องราวของผู้มาปรึกษาได้ในระดับของความคิด และการกระทำจากการใช้ทักษะการสะท้อนความ และเพื่อให้เกิดเข้าใจที่ลึกซึ้งซึ่งการตอบสนองต่อความรู้สึกของผู้มาปรึกษาจึงเป็นทักษะขั้นที่ยากขึ้นมาอีกโดยต้องมีการใช้ทักษะที่กล่าวมาข้างต้นในการช่วยเอื้อให้เกิดความเข้าใจ แล้วจึงใช้ทักษะการสะท้อนความรู้สึกตอบสนองต่อความเข้าใจความรู้สึกของผู้มาปรึกษา

ช่วงที่ 7 และ 8 การสรุปความและการฝึกทักษะโดยรวม การสรุปความเป็นทักษะที่ใช้ในการจับประเด็นสำคัญจากการเล่าเรื่องราวอย่างต่อเนื่อง และจากการอาศัยทักษะดังกล่าวข้างต้นจนสามารถทำให้เกิดความเข้าใจทั้งความรู้สึกและความคิดของผู้มาปรึกษาจึงเป็นทักษะสุดท้ายในการฝึกครั้งนี้ โดยฝึกก่อนที่จะทำการฝึกทักษะโดยรวมที่ฝึกเพื่อรวมเอาทักษะทั้งหมดที่เรียนรู้อมาใช้ในกระบวนการการปรึกษาโดยมิได้มุ่งเน้นที่ทักษะใดเป็นพิเศษเหมือนช่วงอื่นๆ เพื่อพัฒนาการและความสามารถในการใช้ทักษะเพื่อให้เกิดความเข้าใจและช่วยเหลือบุคคลอื่น

ตารางที่ 4 โปรแกรมที่สร้างขึ้นตามหลักการพัฒนาโปรแกรม

ช่วงที่ เวลา	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการวิจัย
1	โปรแกรมการ ทักษะเบื้องต้นใน การปรึกษาเชิง จิตวิทยาและทักษะ การฟัง	1. เพื่อทราบถึง วัตถุประสงค์และเข้าใจ ความสำคัญของการ ปรึกษาเชิงจิตวิทยา 2. เพื่อแนะนำผู้รับการ ฝึกเกี่ยวกับ ความสำคัญและ เนื้อหาเบื้องต้นของ ทักษะการฟัง	1. กล่าวเปิดโปรแกรม 2. แจกเอกสารชุดที่ 1 บรรยายเรื่องความสำคัญของการ ปรึกษาเชิงจิตวิทยา พร้อมยกตัวอย่างตามที่ระบุไว้ใน เอกสาร 3. แจกเอกสารชุดที่ 2 บรรยายทักษะการฟังพร้อม ยกตัวอย่างตามที่ระบุไว้ในเอกสาร 4. ทำแบบฝึกหัดทักษะการฟังจากบทความและบทสนทนา 5. ฝึกปฏิบัติ (จับคู่ฝึกสนทนาทักษะการฟัง) 6. ผู้รับการฝึกและผู้ฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับ 7. อภิปรายและผู้ฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับต่อกลุ่ม
2	พฤติกรรมการณ์ใส่ใจ และทักษะการให้ กำลังใจ	1. เพื่อให้ผู้รับการฝึกทำ ความเข้าใจ พฤติกรรมใส่ใจและ ทักษะการให้กำลังใจ 2. เพื่อให้ผู้รับการฝึก สามารถปฏิบัติ พฤติกรรมการณ์ใส่ใจ และการให้กำลังใจ	1. แจกเอกสารชุดที่ 6 บรรยายพฤติกรรมการณ์ใส่ใจแบบทักษะ การให้กำลังใจพร้อมยกตัวอย่างตามที่ระบุไว้ในเอกสาร 2. แจกเอกสารชุดที่ 3 แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสำรวจ ตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์ใส่ใจและทักษะการให้ กำลังใจพร้อมยกตัวอย่างตามที่ระบุไว้ในเอกสาร 3. ทำการสาธิตตัวอย่างพฤติกรรมการณ์ใส่ใจและไม่ใส่ใจและ การให้กำลังใจพร้อมทั้งอธิบายและยกตัวอย่างเอกสารการ ให้ข้อมูลป้อนกลับชุดที่ 3 4. ฝึกปฏิบัติ (จับคู่การฝึกการสนทนา) 5. ผู้รับการฝึกและผู้ฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับ 6. อภิปรายและผู้ฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับต่อกลุ่ม

ช่วงที่ เวลา	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการวิจัย
3	ทักษะการใช้ คำถามปลายเปิด- ปิด	<p>1. เพื่อให้ผู้รับการฝึกทำ ความเข้าใจทักษะการ ใช้คำถามปลายเปิด ปลายปิด</p> <p>2. เพื่อให้ผู้รับการฝึก สามารถใช้คำถาม ปลายเปิดปลายปิดได้</p>	<p>1. แจกเอกสารชุดที่ 4 บรรยายทักษะการใช้คำถามปลายเปิด ปลายปิด พร้อมยกตัวอย่างตามที่ระบุไว้ในเอกสาร</p> <p>2. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสำรวจตนเองเกี่ยวกับทักษะ การใช้คำถามปลายเปิดปลายปิด</p> <p>3. แจกเอกสารชุดที่ 4 การทำแบบฝึกหัด</p> <p>4. แจกเอกสารชุดที่ 4 สานิตตัวอย่างโดยผู้ฝึก</p> <p>5. ลงมือปฏิบัติ</p> <p>6. ผู้รับการฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับระหว่างกันในการสนทนา</p> <p>7. แจกเอกสารชุดที่ 4 รวมกลุ่มอภิปรายและผู้ฝึกให้ข้อมูล ป้อนกลับต่อกลุ่มและทำแบบประเมินตนเอง</p>
4	ทักษะการกระจำ ความ	<p>1. เพื่อให้ผู้รับการฝึกมี ความเข้าใจทักษะการ กระจำ</p> <p>2. เพื่อให้ผู้รับการฝึก สามารถฝึกทักษะการ กระจำความ</p>	<p>1. บรรยายแจกเอกสารชุดที่ 5 บรรยายทักษะการกระจำ ความพร้อมยกตัวอย่างตามที่ระบุไว้ในเอกสาร</p> <p>2. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสำรวจตนเองเกี่ยวกับทักษะ การกระจำความ</p> <p>3. แจกเอกสารชุดที่ 5 การทำแบบฝึกหัด</p> <p>4. แจกเอกสารชุดที่ 5 สานิตตัวอย่างโดยผู้ฝึก</p> <p>5. ลงมือปฏิบัติ</p> <p>6. ผู้รับการฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับระหว่างกันในการสนทนา</p> <p>7. แจกเอกสารชุดที่ 5 รวมกลุ่มอภิปรายและผู้ฝึกให้ข้อมูล ป้อนกลับต่อกลุ่มและทำแบบประเมินตนเอง</p>

ช่วงที่ เวลา	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการวิจัย
5	ทักษะการสะท้อน ความ	1. เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความเข้าใจทักษะการสะท้อนความ 2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกสามารถฝึกทักษะการสะท้อนความ	1. บรรยายแจกเอกสารชุดที่ 6 บรรยายทักษะการสะท้อนความพร้อมยกตัวอย่างตามที่ระบุไว้ในเอกสาร 2. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสำรวจตนเองเกี่ยวกับทักษะการสะท้อนความ 3. แจกเอกสารชุดที่ 6 การทำแบบฝึกหัด 4. แจกเอกสารชุดที่ 6 สาริตต์ตัวอย่างโดยผู้ฝึก 5. ลงมือปฏิบัติ 6. ผู้รับการฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับระหว่างกันในการสนทนา 7. รวมกลุ่มอภิปรายและผู้ฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับต่อกลุ่มและทำแบบประเมินตนเอง
6	ทักษะการสะท้อน ความรู้สึ	1. เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความเข้าใจทักษะการสะท้อนความรู้ 2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกสามารถฝึกทักษะการสะท้อนความรู้	1. บรรยายแจกเอกสารชุดที่ 7 บรรยายทักษะสะท้อนความรู้สึกพร้อมยกตัวอย่างตามที่ระบุไว้ในเอกสาร 2. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสำรวจตนเองเกี่ยวกับทักษะการสะท้อนความรู้สึก 3. แจกเอกสารชุดที่ 7 การทำแบบฝึกหัด 4. แจกเอกสารชุดที่ 7 สาริตต์ตัวอย่างโดยผู้ฝึก 5. ลงมือปฏิบัติ 6. ผู้รับการฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับระหว่างกันในการสนทนา 7. แจกเอกสารชุดที่ 7 รวมกลุ่มอภิปรายและผู้ฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับต่อกลุ่มและทำแบบประเมินตนเอง

ช่วงที่ เวลา	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการวิจัย
7	ทักษะการสรุป ความ	1. เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความเข้าใจทักษะการสรุปความ 2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกสามารถฝึกทักษะการสรุปความ	1. บรรยายแจกเอกสารชุดที่ 8 บรรยายทักษะการสรุปความพร้อมยกตัวอย่างตามที่ระบุไว้ในเอกสาร 2. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสำรวจตนเองเกี่ยวกับทักษะการสรุปความ 3. แจกเอกสารชุดที่ 8 การทำแบบฝึกหัด 4. แจกเอกสารชุดที่ 8 สาริตตัวอย่างโดยผู้ฝึก 5. ลงมือปฏิบัติ 6. ผู้รับการฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับระหว่างกันในการสนทนา 7. แจกเอกสารชุดที่ 8 รวมกลุ่มอภิปรายและผู้ฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับต่อกลุ่มและทำแบบประเมินตนเอง
8	ทักษะโดยรวม	1. เพื่อทบทวนผู้รับการฝึกเกี่ยวกับทักษะทั้งหมดที่ฝึกในช่วง 1-7 2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกสามารถนำเอาทักษะที่ได้เรียนรู้ทั้งหมดไปใช้ในชีวิตประจำวัน	1. ผู้ฝึกและผู้รับการฝึกร่วมกันทบทวนทักษะทั้งหมด 2. การสาริต 3. ลงมือฝึกปฏิบัติ

4.2 การทดลองใช้โปรแกรมในการศึกษานำร่อง ผู้วิจัยได้นำโปรแกรมการฝึกทักษะเบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่อาศัยรูปแบบการฝึกอบรมของ Robert R. Carkhuff(1983a; 1983b) และทักษะเบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่มีความร่วมมือรู้สึกเป็นรากฐานสำคัญ (Ivey & Authier, 1978; Ivey, 1994) ไปศึกษานำร่องกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 8 กลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 5 โปรแกรมในการศึกษานำร่อง

ช่วง ที่ เวลา	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการวิจัย	ผลที่เกิดขึ้นจากการสังเกต
1	โปรแกรมการ ที่ ก ข ะ เบื้องต้นใน การปรึกษา เชิงจิตวิทยา และทักษะ การฟัง	1. เพื่อทราบถึง วัตถุประสงค์ และเข้าใจ ความสำคัญ ของ การ ปรึกษาเชิง จิตวิทยา 2. เพื่อแนะนำ ผู้รับการฝึก เข้า าสู่ ความสำคัญ และเนื้อหา เบื้องต้นของ ทักษะการฟัง	1. กล่าวเปิดโปรแกรม 2. แจกเอกสารชุดที่ 1 บรรยายเรื่อง ความสำคัญของการปรึกษาเชิงจิตวิทยา พร้อมยกตัวอย่างตามที่ระบุไว้ในเอกสาร 3. แจกเอกสารชุดที่ 2 บรรยายทักษะการ ฟังพร้อมยกตัวอย่างตามที่ระบุไว้ใน เอกสาร 4. ทำแบบฝึกหัดทักษะการฟังจากบทความ และบทสนทนา 5. ฝึกปฏิบัติ (จับคู่ฝึกสนทนาทักษะการฟัง) 6. ผู้รับการฝึกและผู้ฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับ 7. อภิปรายและผู้ฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับต่อ กลุ่ม	<u>ก่อนการสาธิตและการปฏิบัติ</u> ผู้รับการฝึกยังไม่มีความเข้าใจ ในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา อย่างชัดเจนและมีรูปแบบของ การฟังที่ไม่ใส่ใจต่อผู้พูด <u>หลังการสาธิตและการปฏิบัติ</u> ผู้รับการฝึกเกิดความเข้าใจ และตระหนักในความสำคัญ ของการปรึกษาเชิงจิตวิทยา และในช่วงของการจับคู่ของ การฝึกผู้รับการฝึกมีการรับฟัง อย่างใส่ใจต่อเรื่องราวของผู้พูด ซึ่งสังเกตได้จากการให้ข้อมูล ป้อนกลับต่อกัน
2	พฤติกรรม การใส่ใจและ ทักษะการให้ กำลังใจ	1. เพื่อให้ผู้รับ การฝึกทำ ความเข้าใจ พฤติกรรมใส่ ใจและทักษะ การให้ กำลังใจ 2. เพื่อให้ผู้รับ การฝึก สามารถ ปฏิบัติ พฤติกรรม การใส่ใจและการ ให้กำลังใจ	1. แจกเอกสารชุดที่ 3 บรรยายพฤติกรรม การใส่ใจและทักษะการให้กำลังใจพร้อม ยกตัวอย่างตามที่ระบุไว้ในเอกสาร 2. แจกเอกสารชุดที่ 3 แลกเปลี่ยนความ คิดเห็นและสำรวจตนเองเกี่ยวกับ พฤติกรรมการใส่ใจและทักษะการให้ กำลังใจพร้อมยกตัวอย่างตามที่ระบุไว้ใน เอกสาร 3. ทำการสาธิตตัวอย่างพฤติกรรมการใส่ใจ และไม่ใส่ใจและการให้กำลังใจพร้อมทั้ง อธิบายและยกตัวอย่างเอกสารการให้ ข้อมูลป้อนกลับชุดที่ 3 4. ฝึกปฏิบัติ (จับคู่การฝึกการสนทนา) 5. ผู้รับการฝึกและผู้ฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับ 6. อภิปรายและผู้ฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับต่อ กลุ่ม	<u>ก่อนการสาธิตและการปฏิบัติ</u> ผู้รับการฝึกไม่มีพฤติกรรม การใส่ใจและมีความเข้าใจว่าการ ให้กำลังใจคือการปลอบใจ <u>หลังการสาธิตและการปฏิบัติ</u> ผู้รับการฝึกเห็นถึง ความสำคัญของพฤติกรรม การใส่ใจและสามารถแสดง พฤติกรรมการใส่ใจต่อผู้ที่ สนทนาด้วยได้มากขึ้นแต่ยัง ไม่ค่อยมีความเข้าใจในทักษะ การให้กำลังใจ

ช่วง ที่ เวลา	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการวิจัย	ผลที่เกิดขึ้นจากการสังเกต
3	ทักษะการใช้คำถามปลายเปิด-ปิด	1. เพื่อให้ผู้รับการฝึกทำความเข้าใจทักษะการใช้คำถามปลายเปิดปิด 2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกสามารถฝึกทักษะการใช้คำถามปลายเปิดปิด	1. แจกเอกสารชุดที่ 4 บรรยายทักษะการใช้คำถามปลายเปิดปลายปิด พร้อมยกตัวอย่างตามที่ระบุไว้ในเอกสาร 2. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสำรวจตนเองเกี่ยวกับทักษะการใช้คำถามปลายเปิดปลายปิด 3. แจกเอกสารชุดที่ 4 การทำแบบฝึกหัด 4. แจกเอกสารชุดที่ 4 สานิตตัวอย่างโดยผู้ฝึก 5. ลงมือปฏิบัติ 6. ผู้รับการฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับระหว่างกันในการสนทนา 7. แจกเอกสารชุดที่ 4 รวมกลุ่มอภิปรายและผู้ฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับต่อกลุ่มและทำแบบประเมินตนเอง	<u>ก่อนการสาธิตและการปฏิบัติ</u> ผู้รับการฝึกมีการใช้คำถามในลักษณะของการซักถาม ต้องการคำตอบ <u>หลังการสาธิตและการปฏิบัติ</u> ผู้รับการฝึกเริ่มตระหนักถึงผลของการใช้คำถามที่มีลักษณะการซักถามลดลงแต่มีการใช้คำถามในการเปิดประเด็นมากขึ้น
4	ทักษะการกระจำใจความ	1. เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความเข้าใจทักษะการกระจำใจความ 2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกสามารถฝึกทักษะการกระจำใจความ	1. บรรยายแจกเอกสารชุดที่ 5 บรรยายทักษะการกระจำใจความพร้อมยกตัวอย่างตามที่ระบุไว้ในเอกสาร 2. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสำรวจตนเองเกี่ยวกับทักษะการกระจำใจความ 3. แจกเอกสารชุดที่ 5 การทำแบบฝึกหัด 4. แจกเอกสารชุดที่ 5 สานิตตัวอย่างโดยผู้ฝึก 5. ลงมือปฏิบัติ 6. ผู้รับการฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับระหว่างกันในการสนทนา 7. แจกเอกสารชุดที่ 5 รวมกลุ่มอภิปรายและผู้ฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับต่อกลุ่มและทำแบบประเมินตนเอง	<u>ก่อนการสาธิตและการปฏิบัติ</u> ผู้รับการฝึกยังไม่ค่อยเข้าใจทักษะการกระจำใจความอย่างชัดเจน และยังมีคำถามต่อท้าย เช่น คุณหมายความว่า... ใช่ไหม <u>หลังการสาธิตและการปฏิบัติ</u> ผู้รับการฝึกมีความเข้าใจและสามารถให้ทักษะการกระจำใจความได้อย่างสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของทักษะ

ช่วง ที่ เวลา	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการวิจัย	ผลที่เกิดขึ้นจากการสังเกต
5	ทักษะการ สะท้อน ความ	1.เพื่อให้ผู้รับ การฝึกมีความ เข้าใจทักษะการ สะท้อนความ 2.เพื่อให้ผู้รับ การฝึกสามารถ ฝึกทักษะการ สะท้อนความ	1.บรรยายแจกเอกสารชุดที่ 6 บรรยาย ทักษะการสะท้อนความพร้อมยกตัวอย่าง ตามที่ระบุไว้ในเอกสาร 2.แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสำรวจ ตนเองเกี่ยวกับทักษะการสะท้อนความ 3.แจกเอกสารชุดที่ 6 การทำแบบฝึกหัด 4.แจกเอกสารชุดที่ 6 สาธิตตัวอย่างโดยผู้ ฝึก 5.ลงมือปฏิบัติ 6.ผู้รับการฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับระหว่างกัน ในการสนทนา 7. รวมกลุ่มอภิปรายและผู้ฝึกให้ข้อมูล ป้อนกลับต่อกลุ่มและทำแบบประเมิน ตนเอง	<u>ก่อนการสาธิตและการปฏิบัติ</u> ผู้รับการฝึกยังไม่ค่อยเข้าใจ ทักษะการสะท้อนความ <u>หลังการสาธิตและการปฏิบัติ</u> ผู้รับการฝึกมีความเข้าใจใน ทักษะการสะท้อนความและ สามารถใช้ทักษะการสะท้อน ความได้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของทักษะ
6	ทักษะการ สะท้อน ความรู้สึก	1.เพื่อให้ผู้รับ การฝึกมีความ เข้าใจทักษะการ สะท้อน ความรู้สึก 2.เพื่อให้ผู้รับ การฝึกสามารถ ฝึกทักษะการ สะท้อน ความรู้สึก	1.บรรยายแจกเอกสารชุดที่ 7 บรรยาย ทักษะการสะท้อนความรู้สึกพร้อม ยกตัวอย่างตามที่ระบุไว้ในเอกสาร 2.แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสำรวจ ตนเองเกี่ยวกับทักษะการสะท้อนความรู้สึก 3.แจกเอกสารชุดที่ 7 การทำแบบฝึกหัด 4.แจกเอกสารชุดที่ 7 สาธิตตัวอย่างโดยผู้ ฝึก 5.ลงมือปฏิบัติ 6.ผู้รับการฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับระหว่างกัน ในการสนทนา 7.แจกเอกสารชุดที่ 7 รวมกลุ่มอภิปราย และผู้ฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับต่อกลุ่มและทำ แบบประเมินตนเอง	<u>ก่อนการสาธิตและการปฏิบัติ</u> ผู้รับการฝึกมีการสะท้อน ความรู้สึกที่ยังเข้าไม่ถึง ความรู้สึกที่ผู้มาปรึกษาสื่อ อย่างชัดเจน <u>หลังการสาธิตและการปฏิบัติ</u> ผู้รับการฝึกมีความเข้าใจใน การสื่อความรู้สึก และ สามารถสะท้อนความรู้สึกได้ อย่างสอดคล้องกับสิ่งที่ผู้มา ปรึกษาสื่อ

ช่วง ที่ เวลา	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการวิจัย	ผลที่เกิดขึ้นจากการสังเกต
7	ทักษะการ สรุปความ	1. เพื่อให้ผู้รับ การฝึกมีความ เข้าใจทักษะการ สรุปความ 2. เพื่อให้ผู้รับ การฝึกสามารถ ฝึกทักษะการ สรุปความ	1.บรรยายแจกเอกสารชุดที่ 8 บรรยาย ทักษะการสรุปความพร้อมยกตัวอย่าง ตามที่ระบุไว้ในเอกสาร 2.แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสำรวจ ตนเองเกี่ยวกับทักษะการสรุปความ 3.แจกเอกสารชุดที่ 8 การทำแบบฝึกหัด 4.แจกเอกสารชุดที่ 8 สาธิตตัวอย่างโดยผู้ ฝึก 5.ลงมือปฏิบัติ 6.ผู้รับการฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับระหว่างกัน ในการสนทนา 7.แจกเอกสารชุดที่ 8 รวมกลุ่มอภิปราย และผู้ฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับต่อกลุ่มและทำ แบบประเมินตนเอง	<u>ก่อนการสาธิตและการปฏิบัติ</u> ผู้รับการฝึกมีการสรุปความยังไม่ ตรงกับประเด็นหรือ เรื่องราวที่ผู้มาปรึกษาสื่อ <u>หลังการสาธิตและการปฏิบัติ</u> ผู้รับการฝึกมีความเข้าใจการ สรุปความ และสามารถสรุป ประเด็นที่สำคัญจากคำพูดของ ผู้มาปรึกษาได้
8	ทักษะ โดยรวม	1.เพื่อทบทวน ผู้รับการฝึก เกี่ยวกับทักษะ ทั้งหมดที่ฝึก ในช่วง 1-7 2.เพื่อให้ผู้รับ การฝึกสามารถ นำเอาทักษะที่ ได้เรียนรู้ทั้งหมด ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	1.ผู้ฝึกและผู้รับการฝึกร่วมกันทบทวน ทักษะทั้งหมด 2.การสาธิต 3.ลงมือฝึกปฏิบัติ 6.ผู้รับการฝึกให้ข้อมูลป้อนกลับระหว่างกัน ในการสนทนา 7. รวมกลุ่มอภิปรายและผู้ฝึกให้ข้อมูล ป้อนกลับต่อกลุ่มและทำแบบประเมิน ตนเอง	ผู้รับการฝึกมีความเข้าใจการ ใช้ทักษะทั้งหมด แต่ยังไม่ สามารถผสมผสานทักษะที่ได้ เรียนรู้มาได้อย่างคล่องแคล่ว เท่าที่ควร

ผลจากการศึกษานำร่อง ผู้วิจัยพบว่า

1. จากการที่ผู้วิจัยดำเนินโปรแกรมการฝึกทักษะในช่วงการศึกษานำร่อง 2 แบบ คือ แบบที่ 1 ฝึกรายสัปดาห์ติดต่อกัน 4 สัปดาห์ ๆ ละ 1 วัน วันละ 2 ช่วง ๆ ละ 3 ชั่วโมง จำนวน ชั่วโมงรวมใน 1 วันคือ 6 ชั่วโมง และแบบที่ 2 ฝึกต่อเนื่อง 2-3 วันคือในเย็นวันศุกร์และเสาร์-อาทิตย์เต็มวัน โดยเริ่มการศึกษานำร่องในวันที่ 27 สิงหาคม ถึงวันที่ 3 ตุลาคม 2547

ผลจากการฝึกแบบรายสัปดาห์ พบว่า ผู้ฝึกสามารถจัดให้การบ้านผู้รับการฝึกเพื่อนำเอาทักษะที่ได้เรียนรู้ไปฝึกใช้ในชีวิตประจำวัน และทำการติดตามผลเพื่อดูว่าการฝึกนั้นมีข้อบกพร่องหรือไม่ อย่างไร โดยให้ผู้รับการฝึกมีการสังเกตและฟังการใช้ทักษะของผู้รับการฝึกด้วยตนเอง แล้วสามารถนำเอาข้อสงสัยที่พบหรือสิ่งที่ได้เรียนรู้มาอภิปราย สอบถาม แลกเปลี่ยนกันในช่วงเวลาต่อมา โดยให้ข้อมูลป้อนกลับกัน และมีผู้ฝึกคอยให้คำแนะนำและข้อมูลป้อนกลับ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้รับการฝึกในการนำไปปรับปรุงและพัฒนาตนเองต่อ และจากการฝึกในรูปแบบนี้พบว่า การฝึก 6 ชั่วโมงต่อ 1 วันนั้นไม่ส่งผลความอ่อนล้าในการฝึก

ในการฝึกแบบต่อเนื่อง 2-3 วัน พบว่า ผู้รับการฝึกสามารถพัฒนาตนเองในการใช้ทักษะโดยสังเกตถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ชัดเจนจากช่วงแรก แต่เนื่องจากการฝึกต่อเนื่องกัน จึงส่งผลต่อความล้าในการฝึกบางช่วงซึ่งมีผลต่อศักยภาพของผู้ฝึกและภายหลังจากการฝึกแต่ละทักษะนั้นก็จะมีระยะเวลาน้อยในการนำเอาทักษะไปใช้ เพื่อกลับมาให้ข้อมูลป้อนกลับและคำแนะนำกันได้ ดังนั้นผู้ฝึกจึงทำได้เพียงแนะนำว่าภายหลังจากการฝึกสิ้นสุดลงหวังว่าผู้รับการฝึกจะนำเอาทักษะที่ได้เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ซึ่งไม่สามารถติดตามผลได้ตลอด

ทั้งนี้ผลของการวัดความร่วมมือรู้สึกและจากการสังเกตการใช้ทักษะจากการฝึกทั้งสองรูปแบบ ผู้วิจัยพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน หากแต่ในรูปแบบการฝึกรายสัปดาห์สามารถทำให้ผู้รับการฝึกได้นำเอาทักษะไปใช้และมาตรวจสอบกันในช่วงเวลาเรียนซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากในการฝึกทักษะและยังสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโปรแกรมที่มุ่งเน้นที่การได้รับประโยชน์และการนำเอาทักษะไปใช้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการทดลองโดยใช้รูปแบบการฝึกแบบรายสัปดาห์

2. จากการจัดลำดับทักษะในการฝึก ผู้วิจัยมีการจัดลำดับจากทักษะส่วนที่เป็นพื้นฐานก่อนโดยเมื่อทำการฝึกอย่างแม่นยำแล้วจึงจะดำเนินการฝึกทักษะที่สูงกว่าหรือยากกว่าได้ ทั้งนี้ทักษะที่ยากกว่านั้น หมายถึง ทักษะที่ต้องใช้ทักษะพื้นฐานเพื่อให้เกิดความเข้าใจก่อน เช่น การจัดลำดับการฝึกทักษะการฟังก่อนเนื่องจากการฝึกการรับรู้เรื่องราวของผู้มาปรึกษาจนสามารถช่วยในการแก้ปัญหาได้นั้น ต้องเริ่มต้นที่การฟังก่อนจึงจะรับรู้และเข้าใจเรื่องราวที่เป็นปัญหา และต่อมาจึงเป็นการฝึกสังเกตท่าทีใส่ใจ ทั้งของผู้มาปรึกษาและผู้ให้การปรึกษาเอง และการแสดงออกพฤติกรรมของผู้ให้การปรึกษาที่ส่งผลต่อกระบวนการการปรึกษา นอกจากนี้จะเห็นว่าในการฝึกนั้นการฟังและพฤติกรรมการใส่ใจนั้นสามารถใช้ควบคู่กันได้ในกระบวนการ กล่าวคือผู้ให้การปรึกษารับฟังและมีท่าทีในการฟังอย่างใส่ใจ รวมถึงยังสังเกตพฤติกรรมของผู้มาปรึกษาเพื่อจะได้เข้าใจผู้มาปรึกษามากขึ้น ดังนั้นในการฝึกทุกครั้งจึงมีการใช้พื้นฐานของทักษะที่เรียนรู้มาฝึกร่วมกันเพื่อให้เกิดกระบวนการในการปรึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ช่วงเวลาในการฝึก จากการศึกษาสำรวจพบว่า เวลาที่ใช้ในการฝึกอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงมีดังนี้

3.1 ช่วงของการบรรยายพร้อมกับการยกตัวอย่าง แลกเปลี่ยนประสบการณ์ การตอบข้อซักถาม การทบทวนทักษะทั้งก่อนและหลังการฝึก และการอ่านเอกสารประกอบการบรรยาย ใช้เวลา 20-30 นาที

3.2 ช่วงการทำแบบฝึกหัดหลังจากการบรรยาย มีการเฉลย และร่วมกันตอบ ใช้เวลา 30 นาที

3.3 ช่วงการสาธิต ใช้เวลา 15 นาที

3.4 ช่วงการลงมือปฏิบัติ รวมการให้ข้อมูลป้อนกลับภายในกลุ่มใช้เวลา ทั้งหมด 1 ชั่วโมง 15 นาที โดยในการลงมือปฏิบัติเป็นรายคู่ๆ ละ 15 นาที รวม 5 คู่ใช้เวลา 75 นาที และภายหลังจากการลงมือปฏิบัติสิ้นสุดลงจึงมีการให้ข้อมูลป้อนกลับโดยใช้เวลาคู่ละ 5-6 นาที

3.5 ช่วงทำแบบประเมินตนเองและการสังเกตการณ์ ใช้เวลา 15 นาที

3.6 ช่วงการสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ ใช้เวลา 15 นาที

โดยแต่ละช่วงใช้เวลา 2 ชั่วโมง 30 นาทีถึง 3 ชั่วโมง ทั้งนี้เวลาในการฝึกแต่ละช่วงสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

4. การประเมินผลการฝึกทักษะ เนื่องจากโปรแกรมการฝึกนี้เน้นที่การพัฒนาตนเองจากการสำรวจ เข้าใจและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการช่วยเหลือ การปรึกษากับบุคคลอื่นได้ ดังนั้น จึงมีการประเมินผลจาก

4.1 แบบฝึกหัดที่ใช้ในการฝึกทักษะ เป็นแบบเขียนตอบ โดยให้ทักษะที่ได้เรียนรู้ในช่วงการบรรยายมาฝึกการตอบสนองต่อบุคคลในโจทย์ แล้วให้ผู้รับการฝึกตอบเป็นรายบุคคลให้ผู้รับการฝึกคนอื่นในกลุ่มฟังเพื่อได้รับประสบการณ์จากการตอบสนองที่หลากหลาย และยังเป็น การตรวจสอบความเข้าใจ สำรวจการตอบสนองของตนเอง และนำเอาสิ่งที่ได้รับจากข้อมูลป้อนกลับไปปรับปรุงและพัฒนาตนเองในการใช้ทักษะ โดยการให้ตอบทันทีและแก้ไขในทันทีทันใดนั้นเพื่อให้ผู้รับการฝึกสามารถปรับปรุงตนเองได้อย่างถูกต้อง และยังเป็น การตรวจสอบตนเองของผู้ฝึกในการดำเนินการฝึกว่าเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องหรือไม่

4.2 ในช่วงของการลงมือปฏิบัติ มี 2 ส่วนคือ

4.2.1 เอกสารการให้ข้อมูลป้อนกลับ เพื่อให้ผู้รับการฝึกที่ทำหน้าที่สังเกตการณ์เขียนทักษะ และตรวจสอบทักษะที่สังเกตได้จากผู้รับบทบาทผู้ให้การปรึกษา เนื่องจากเอกสารในการให้ข้อมูลป้อนกลับมีการตรวจสอบความถูกต้องของทักษะที่ใช้ เป็นลักษณะการตอบแบบชี้ตักในช่องของการใช้ทักษะ และการเขียนทักษะที่ใช้ในการตอบสนอง

ดังนั้นจึงเป็นการฝึกการสังเกตและตรวจสอบความเข้าใจในการใช้ทักษะ โดยในระหว่างที่ผู้สังเกตการณ์ให้ข้อมูลป้อนกลับผู้ให้การศึกษา ผู้ฝึกจะสังเกตและตรวจสอบความเข้าใจและความถูกต้องในการใช้ทักษะจากการให้ข้อมูลป้อนกลับ แล้วทำการแก้ไขในทันทีที่พบข้อบกพร่อง หรือเกิดความไม่เข้าใจในการใช้ทักษะ

4.2.2 การสังเกตการณ์ของผู้ฝึกในระหว่างการลงมือปฏิบัติ ผู้ฝึกมีการสังเกตความเข้าใจที่ผู้ให้การศึกษามีต่อผู้มาปรึกษา และการใช้ทักษะของผู้รับการฝึกที่รับบทบาทเป็นผู้ให้การศึกษา โดยผู้ฝึกมีการตรวจสอบความเข้าใจของผู้ให้การศึกษาทุกครั้งภายหลังจากกระบวนการการศึกษา และหากผู้รับการฝึกที่รับบทบาทผู้ให้การศึกษานำทักษะที่เรียนรู้ไปใช้ไม่เหมาะสมหรือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของทักษะแล้ว ผู้ฝึกจะตรวจสอบความเข้าใจที่มีต่อทักษะและการนำไปใช้ว่าเพราะอะไร และผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไรในกระบวนการการศึกษา เพื่อให้ผู้ให้การศึกษาสำรวจ และทำความเข้าใจในการใช้ทักษะ จนสามารถเกิดการปรับปรุง และพัฒนาตนเองในการใช้ทักษะต่อไป และยังให้ผู้รับการฝึกที่รับบทบาทเป็นผู้มาปรึกษาลำรวจตนเองถึงผลที่เกิดขึ้นจากการใช้ทักษะของผู้ให้การศึกษา นอกจากนี้หลังจากจบการสนทนาผู้วิจัยจะถามว่าผู้มาปรึกษารู้สึกว่าผู้ให้การศึกษาเข้าใจและเข้าใจโลกของผู้มาปรึกษาอย่างไร จากท่าที การแสดงออกด้วยน้ำเสียง การใช้ทักษะเป็นอย่างไร แสดงถึงการอยู่กับผู้มาปรึกษาอย่างไร และจากนั้นถามผู้ให้การศึกษาว่าตัวเองอยู่กับผู้มาปรึกษาอย่างไร เข้าใจเขาอย่างไรเพื่อการฝึกความเข้าใจต่อความรู้สึก ความคิดที่ผู้มาปรึกษามีต่อสถานการณ์ บุคคล และสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้น โดยมีได้มุ่งเน้นที่การใช้ทักษะเพียงอย่างเดียว ผลที่ได้จึงเป็นความเข้าใจในการใช้ทักษะและความเข้าใจในชีวิตของผู้มาปรึกษาซึ่งผู้รับการฝึกทุกคนที่สังเกตการณ์จะร่วมกันให้ข้อมูลป้อนกลับและสำรวจความเข้าใจของตนเองไปด้วย

ในช่วงลงมือปฏิบัตินี้ผู้วิจัยให้มีการฝึกทักษะเดิมใหม่อีกหากผู้รับการฝึกยังไม่ยังสามารถใช้ทักษะอย่างสอดคล้องและถูกต้องตามวัตถุประสงค์ ซึ่งผู้วิจัยพบว่าการให้ฝึกซ้ำมีผลต่อการปรับปรุงตนเองของผู้รับการฝึกในการใช้ทักษะอย่างมาก โดยในการฝึกซ้ำผู้ฝึกจะมีกระบวนการเช่นเดียวกับในการลงมือปฏิบัติ กล่าวคือ มีการสังเกตการณ์ และให้ข้อมูลป้อนกลับ ซึ่งจะทำการฝึกจนกว่าผู้ฝึกจะสามารถนำทักษะไปใช้ได้อย่างถูกต้องจึงสามารถผ่านการฝึกไปในทักษะต่อไปได้

4.3 ภายหลังจากการลงมือปฏิบัติ ผู้ฝึกให้ผู้รับการฝึกทำแบบประเมินตนเองและสังเกตการณ์ ซึ่งเป็นการทบทวนและตรวจสอบความเข้าใจที่มีต่อทักษะ การสังเกตการณ์ การรับบทบาทเป็นผู้ให้การศึกษาและผู้มาปรึกษา รวมถึงการนำเอาทักษะไปใช้ในชีวิตประจำวัน

จากการนำโปรแกรมดังกล่าวไปทดลองใช้ ผู้วิจัยพบว่า มีสิ่งที่ต้องปรับปรุงดังต่อไปนี้

1. ในการบรรยายนั้นพบว่า ส่วนของเนื้อหาที่บรรยายภาษาที่ใช้ยังมีเข้าใจยาก ดังนั้นจึงควรมีการปรับปรุงให้มีเนื้อหาที่เข้าใจง่าย
2. การอ่านเอกสารประกอบการบรรยายควรให้อ่านภายหลังจากมีการบรรยายแล้วเพื่อเป็นการทบทวนและทำความเข้าใจทักษะได้ฟัง
3. ในการยกตัวอย่างประกอบการบรรยาย ถ้าตัวอย่างที่ยกมาที่มีลักษณะภูมิหลังใกล้เคียงกับกลุ่มทดลองกลุ่มตัวอย่างจะให้ความสนใจและใส่ใจในการฟังอย่างมาก และยังส่งผลต่อความเข้าใจในการใช้ทักษะ
4. ในการให้ข้อมูลป้อนกลับควรมีการจับคู่กันสังเกตแล้วให้ข้อมูลป้อนกลับ เนื่องจากการให้ข้อมูลป้อนกลับพร้อมกันในกลุ่มทุกคนมีผลต่อเวลาในการฝึกซึ่งทำให้ต้องใช้ระยะเวลาและ ผู้รับการฝึกเกิดความอ่อนล้า
5. การใช้แบบฝึกหัดในการฝึกการตอบสนองก่อนการลงมือปฏิบัติมีส่วนช่วยตรวจสอบความเข้าใจและการนำเอาทักษะไปใช้อย่างถูกต้องแต่ระยะเวลาที่ใช้ในการทำแบบฝึกหัดนานเกินไปควรปรับปรุง

จากการปรับปรุงโปรแกรมที่ใช้ในการศึกษานำร่องทำให้ผู้วิจัยได้โปรแกรมเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ ดังนี้

4.3 โปรแกรมการฝึกที่นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน โดยเป็นการฝึกรายสัปดาห์ต่อเนื่องกัน 4 สัปดาห์ๆ ละ 1 วันๆ ละ 6 ชั่วโมง รวมระยะเวลาทั้งหมด 24 ชั่วโมง ในวันที่ 3, 10, 17 และ 24 พฤศจิกายน 2547 แสดงรายละเอียดของโปรแกรมที่นำไปใช้ในการทดลองไว้ในตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 6 โปรแกรมการฝึกที่นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ช่วงที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการสังเกต
1. 13:00 - 16:00 น. วันพุธ ที่ 3 พฤศจิกายน 2547	โปรแกรม การทักษะ เบื้องต้น ในการ ปรึกษา เชิงจิตวิทยา และทักษะ การฟัง	1. เพื่อให้ผู้รับ การฝึกทราบถึง วัตถุประสงค์ กำหนดการและ ประโยชน์ในการ เข้ารับการฝึก 2. เพื่อเสริมสร้าง ความรู้จักคุ้นเคย ก่อให้เกิดสัม พันธภาพอันดี ระหว่างกัน 3. เพื่อให้ผู้รับ การฝึกตระหนัก ถึงความสำคัญ ของการปรึกษา เชิงจิตวิทยาและ ก่อให้เกิดความ เข้าใจพื้นฐาน ของการฟัง 4. เพื่อสามารถ นำการฟังไป ใช้ได้ อย่าง เหมาะสมและ เกิดประโยชน์	1. ผู้ฝึกกล่าวเปิดโปรแกรม 2. แนะนำตนเองและขอให้ผู้ ร่วมโปรแกรมแนะนำตนเอง 3. สร้างความรู้จักพูดคุย เพื่อให้ผู้รับการฝึกเกิดการ ผ่อนคลายและสร้าง ความคุ้นเคย 4. แจกเอกสารชุดที่ 1 ผู้ฝึก กล่าวถึงความหมายและ ความสำคัญของการปรึกษา เชิงจิตวิทยาพร้อมทั้ง ยกตัวอย่างประกอบ 5. ผู้ฝึกเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับ การฝึกแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นและตอบข้อซักถาม 4. ผู้ฝึกแจกเอกสารบทความ "แห่งความเข้าใจการปรึกษา เชิงจิตวิทยา" และเปิดโอกาส ให้ซักถาม	1. ในช่วงเริ่มต้นผู้รับการฝึกยังม ีความสงสัยต่อการดำเนินการฝึกแต่ หลังจากที่ผู้ฝึกชี้แจงวัตถุประสงค์ และประโยชน์ในการเข้ารับการฝึก แล้วผู้รับการฝึกจึงมีท่าทีผ่อนคลาย และให้ความสนใจร่วมมือในการ ดำเนินการ มากขึ้น 2. ในช่วงการดำเนินการผู้รับการฝึก แนะนำตนเองอย่างตั้งใจและรับฟัง เพื่อนอย่างใส่ใจ บรรยากาศในกลุ่ม จึงมีความอบอุ่นจากท่าทีของผู้รับ การฝึกที่มีต่อกัน 3. หลังจากกล่าวถึงความสำคัญของ การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแล้ว ให้ผู้รับการ ฝึกแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่เกิดขึ้น ร่วมกัน ผู้รับการฝึกให้ความสนใจ และมีการซักถามข้อสงสัยจน สามารถเข้าใจการปรึกษาเชิง จิตวิทยาและเห็นถึงประโยชน์ของ การฝึกชัดเจนขึ้นรวมถึงมีความ กระตือรือร้นในการสนใจรับฟังการ บรรยายโดยเฉพาะการยกตัวอย่างซึ่ง ทำให้สมาชิกเห็นภาพชัดเจนมากขึ้น 4. ภายหลังจากการบรรยายของผู้ฝึก และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ของผู้รับการฝึกแล้ว ผู้ฝึกได้แจก เอกสารพบว่าผู้รับการฝึกได้อ่าน ทบทวนทำความเข้าใจและตอบข้อ ซักถามจนเกิดความเข้าใจชัดเจน 5. ในช่วงการอ่านบทความผู้ฝึก สังเกตเห็นว่าผู้รับการฝึกมีความ เข้าใจชัดเจนขึ้นและให้ความสนใจ ต่อการอธิบาย

ช่วงที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการสังเกต
ช่วงที่ 1 (ต่อ)			<p>5. ผู้ฝึกบรรยายนำเข้าสู่ทักษะการฟังพร้อมทั้งแจกเอกสารชุดที่ 2 มีการยกตัวอย่างเปรียบเทียบเรื่องราวระหว่างคนที่ฟังแล้วอยู่กับอนาคต อดีตและปัจจุบันว่าแตกต่างกันอย่างไร</p> <p>6. ผู้ฝึกให้ผู้รับการฝึก ฟังการฟังด้วยการอ่านบท"แห่งการฟังอันชัดเจน"แล้วถามถึงความเข้าใจที่มีต่อบุคคลในบทสนทนา จากนั้นให้ผู้รับการฝึกจับคู่สนทนาเพื่อฝึกการฟังและการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นจากการฟัง ซึ่งแสดงถึงความเข้าใจในความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมของบุคคลที่สนทนาด้วย</p> <p>7. ผู้ฝึก และผู้รับการฝึก ร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากช่วงที่ 1</p> <p>8. ผู้ฝึกให้การบ้านเป็นการฝึกการฟังจากชีวิตประจำวันโดยสังเกตการฟังอย่างใส่ใจและไม่ใส่ใจ ผู้รับการฝึกจับคู่กันและสลับบทบาทการเป็นผู้พูด, ผู้ฟัง โดยให้แต่ละคนสังเกตคู่ของตนในการฟังผู้อื่น แล้วนำสิ่งที่สังเกตได้มาเล่าในกลุ่มครั้งถัดไป</p>	<p>6. ระหว่างการอ่านบทสนทนาการจับคู่ช่วงแรกของการฝึกการสังเกตและเข้าใจความรู้สึกของตนเองและคนอื่น ผู้รับการฝึกยังสับสนอยู่หลังจากนั้นผู้ฝึกจึงอธิบายความเข้าใจอีกครั้งเพื่อให้ผู้รับการฝึกเข้าใจจนสามารถสังเกตตามทันความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นได้โดยผู้รับการฝึกมีความคล่องแคล่วเพิ่มขึ้นในการฟังเพื่อนแลกเปลี่ยนประสบการณ์การฟังและในการฟังบุคคลในบทสนทนา บรรยากาศของการฝึกช่วงนี้ ผู้รับการฝึกมีความสนใจกระตือรือร้นในการฝึก</p> <p>7. ภายหลังจากการฝึกผู้รับการฝึกสรุปถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ว่าตนมีความเข้าใจในการปรึกษาอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น และสามารถเข้าใจความสำคัญของการฟังซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการอยู่กับคนอื่นการเข้าใจคนอื่นก่อนที่จะแก้ไขปัญหาของเขาและกล่าวถึงการฟัง ณ ขณะปัจจุบันว่ามีผลต่อการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตปัจจุบันเช่น การพูดคุยปรึกษา โดยในการเข้าร่วมครั้งนี้ก่อให้เกิดสัมพันธภาพกับผู้รับการฝึกด้วยกัน</p>

ช่วงที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการสังเกต
2. 16:00 - 19:00 น. วันพุธ ที่ 3 พฤศจิกายน 2547	พฤติกรรม การใส่ใจ และทักษะ การให้ กำลังใจ	1. เพื่อให้เกิด ความเข้าใจใน พฤติกรรม การให้ กำลังใจ 2. เพื่อให้ผู้รับ การฝึกสำรวจ ตนเอง และ สังเกตผู้อื่น เกี่ยวกับ พฤติกรรม การให้ กำลังใจ 3. เพื่อสามารถ นำ พฤติกรรม การให้กำลังใจ ไปใช้ได้ เหมาะสมและ เกิดประโยชน์	1. ผู้ฝึกบรรยายพฤติกรรม การให้กำลังใจและการให้กำลังใจต่อ ผู้รับการฝึกพร้อมทั้ง ยกตัวอย่างท่าทีการให้กำลังใจและ ไม่ใส่ใจรับฟัง การให้กำลังใจ แลกเปลี่ยนกันเช่น การ ประสานสายตาคู่มาปรึกษา และพูดตอบรับในการให้ กำลังใจผู้มาปรึกษาพูดด้วย น้ำเสียงที่อ่อนโยนและให้ สำรวจตนเองจากผลที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งแจกเอกสารชุดที่ 3 2. ผู้ฝึกทำการสาธิตบทบาท ของผู้ให้การศึกษาในการ แสดงท่าทีทั้งใส่ใจและไม่ใ ใจให้ผู้รับการฝึกสังเกตถึง ความแตกต่างและผลที่ เกิดขึ้นต่อผู้มาปรึกษา จากนั้นให้ผู้รับการฝึก แลกเปลี่ยนประสบการณ์จาก การสังเกตท่าทีของผู้ให้ การศึกษาและผู้มาปรึกษา รวมถึงผลและความแตกต่าง ที่เกิดขึ้น 3. ผู้ฝึกให้ผู้รับการฝึกลงมือ ปฏิบัติ 4. ผู้ฝึกและผู้รับการฝึก รวมกลุ่มใหญ่และแจก เอกสารชุดที่ 3 เพื่อ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ใน การลงมือปฏิบัติ พร้อมทำ แบบประเมินและร่วมกันสรุป สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการฝึกช่วง ที่ 2	1. ในช่วงต้นผู้รับการฝึกเกิดความ สับสนระหว่างทักษะการให้กำลังใจ กับการปลอบใจที่มีความหมาย เหมือนกัน แต่ภายหลังจากที่ผู้ฝึก อธิบายและยกตัวอย่างแล้ว ผู้รับ การฝึกเกิดความเข้าใจ และสำรวจ ตนเองถึงการให้กำลังใจของตนเอง ในอดีตและปัจจุบัน และเห็นถึง ความสำคัญของการใช้ทักษะนี้ และ จากการยกตัวอย่างประกอบของผู้ ฝึก ผู้รับการฝึกแสดงความสนใจ และตระหนักถึงความสำคัญของ การแสดงออกพฤติกรรมกรใส่ใจ และไม่ใส่ใจ ว่าส่งผลต่อสัมพันธ ภาพระหว่างบุคคล 2. ในช่วงการลงมือปฏิบัติ พบว่า ผู้รับการฝึกมีท่าทีเขินอาย และเกร็ง ในแสดงออก เนื่องจากมีผู้ สังเกตการณ์ ผู้ฝึกจึงใช้การให้ข้อมูล ป้อนกลับในทางบวก กล่าวคือ ให้ ผู้รับการฝึกได้สังเกตและถามผล ของการใช้ทักษะที่มีต่อผู้มาปรึกษา และจากผู้สังเกตการณ์ ซึ่งพบว่า ผู้รับการฝึกที่มีพฤติกรรมกรใส่ใจ ส่งผลต่อการเปิดเผยเรื่องราวของผู้ มาปรึกษา ก่อให้เกิดสัมพันธภาพ อันดี และจากการให้คำแนะนำของ ผู้ฝึก ในการใช้ทักษะ สังเกตได้ว่า ผู้ ฝึกเริ่มมีท่าทีผ่อนคลายและตั้งใจรับ ฟังเพื่อนำไปปรับปรุงตนเอง 3. ในช่วงของการสังเกตการณ์นั้น พบว่า ผู้รับการฝึกมีความตั้งใจใน การสังเกตและสามารถให้ข้อมูล

ช่วงที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการสังเกต
ช่วงที่ 2 (ต่อ)				<p>บ๊อนกลับต่อเพื่อนผู้รับการฝึกด้วยกันอย่างละเอียด โดยร่วมกันในการสำรวจถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในการแสดงพฤติกรรมและการใช้ทักษะ เช่น สำรวจถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นในระหว่างการฟังและการประสานสายตา การหลบตา การสั้นขา เป็นต้น และผู้รับการฝึกเกิดการยอมรับและเข้าใจถึงผลที่เกิดขึ้นจากการใช้ทักษะ และนำข้อบกพร่องและคำแนะนำที่ได้รับไปปรับปรุงและพัฒนาตนเองในการใช้ทักษะต่อซึ่งสังเกตได้จากผู้รับการฝึกบางคนที่ไม่ผ่านมีการพัฒนาตนเองขึ้นในการฝึกใหม่หลังจากได้รับข้อมูลบ๊อนกลับและคำแนะนำ</p> <p>4. ผู้รับการฝึกกล่าวถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการฝึกว่า ทำให้ตนเข้าใจและตระหนักถึงผลของการแสดงพฤติกรรมการใส่ใจและทักษะการให้กำลังใจ และเกิดความกล้าแสดงออกในการใส่ใจและตอบรับต่อผู้อื่นมากขึ้น ซึ่งสังเกตได้จากการเปลี่ยนแปลงแปลงและพัฒนาตนเองในช่วงของการลงมือปฏิบัติและกล่าวถึงการนำเอาทักษะที่ได้เรียนรู้ในช่วงที่ 2 ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน</p>

ช่วงที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการสังเกต
3. 13:00 - 16:00 น. วันพุธ ที่ 10 พฤศจิกายน 2547	ทักษะ การใช้ คำถาม ปลาย เปิด-ปิด	1. เพื่อให้เกิด ความเข้าใจใน ทักษะการใช้ คำถาม ปลายเปิดและ ปลายปิด 2. เพื่อให้ผู้รับ การฝึกสำรวจ ตนเอง และ สังเกตผู้อื่น เกี่ยวกับทักษะ การใช้คำถาม ปลายเปิดและ ปลายปิด 3. เพื่อสามารถ นำทักษะการใช้ คำถาม ปลายเปิดและ ปลายปิดไปใช้ ได้อย่าง เหมาะสมและ เกิดประโยชน์	1. ผู้ฝึกพร้อมกับผู้รับการฝึก ทบทวนถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ในช่วง ที่ 1 และ 2 และให้ผู้รับการฝึก แลกเปลี่ยนประสบการณ์จาก การนำทักษะในช่วงที่ 1 และ 2 ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยผู้ ฝึกเป็นผู้ให้ข้อมูลป้อนกลับ และคำแนะนำ 2. ผู้ฝึกบรรยายทักษะการใช้ คำถามปลายเปิดและปลาย ปิด พร้อมทั้งยกตัวอย่าง และ ให้ผู้รับการฝึกสำรวจตนเอง จากการใช้คำถามและผลที่ เกิดขึ้น และผู้ฝึกตอบข้อสงสัย ของผู้รับการฝึก พร้อมทั้งแจก เอกสาร ประกอบการบรรยาย ชุดที่ 4 และให้ทำแบบฝึกหัด ชุดที่ 4 3. ผู้ฝึกทำการสาธิตควบคุมไป กับการอธิบายการใช้ทักษะ การใช้คำถามต่อผู้รับการฝึก พร้อมทั้งแจกเอกสารการให้ ข้อมูลป้อนกลับชุดที่ 4 4. ผู้ฝึกให้ผู้รับการฝึกลงมือ ปฏิบัติ 5. ผู้ฝึกและผู้รับการฝึก รวมกลุ่มใหญ่เพื่อแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ในการลงมือ ปฏิบัติ พร้อมทำแบบประเมิน และร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ จากการฝึกช่วงที่ 3	1. ในช่วงต้นผู้รับการฝึกสำรวจ ตนเองในการใช้คำถามของตนเองทั้ง ในอดีต และปัจจุบัน ว่ามีผลต่อสัม พันธภาพระหว่างตนเองกับบุคคลอื่น โดยรวมกันยกตัวอย่างคำถามที่ ก่อให้เกิดประโยชน์และไม่ก่อให้เกิด ประโยชน์เพื่อทำความเข้าใจร่วมกัน ผู้ฝึกสังเกตได้ว่าผู้รับการฝึกให้ความ สนใจและกระตือรือร้นในการสำรวจ ตนเองและทำความเข้าใจกับทักษะ 2. ในช่วงของการลงมือปฏิบัติผู้รับ การฝึกตระหนักและชัดเจนต่อผลที่ เกิดขึ้นจากการใช้ทักษะ เช่น การใช้ คำถามว่าทำไม หรือ การถามคำถาม บางอย่างที่ตนเองอยากรู้แต่ไม่ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้มาปรึกษา เป็นต้น จากนั้นผู้รับการฝึกจึงนำเอา ข้อมูลป้อนกลับและคำแนะนำที่ ได้รับจากผู้สังเกตการณ์และผู้ฝึกมา ปรับปรุงและพัฒนาตนเองในการใช้ ทักษะการถามซึ่งสังเกตได้จากการ ลดคำถามที่ไม่เกิดประโยชน์ลง โดย ใช้คำถามเริ่มต้นในการสนทนาใน การเอื้อให้ผู้มาปรึกษาพูดแทนและ ตั้งใจฟังอยู่กับผู้มาปรึกษามากกว่า อยู่กับตนเอง 3. ผู้รับการฝึกกล่าวถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ ว่า ทำให้ตนเองเกิดการตระหนักและ เข้าใจถึงการใช้คำถามและผลที่ เกิดขึ้น และจะนำเอาทักษะไปใช้ให้ เกิดประโยชน์

ช่วงที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการสังเกต
4. 16:00 - 19:00 น. วันพุธ ที่ 10 พฤศจิกายน 2547	ทักษะการ กระจำ ความ	1. เพื่อให้เกิด ความเข้าใจใน ทักษะการ กระจำความ 2. เพื่อให้ผู้รับ การสำรวจตนเอง เกี่ยวกับทักษะ การกระจำ ความ 3. เพื่อสามารถ นำทักษะการ กระจำความไป ใช้ได้อย่าง เหมาะสมและ เกิดประโยชน์	1. ผู้ฝึกบรรยายทักษะการ กระจำความพร้อมทั้ง ยกตัวอย่าง และให้ผู้รับการฝึก สำรวจตนเองในการใช้การ กระจำความและผลที่เกิดขึ้น และผู้ฝึกตอบข้อสงสัยของผู้รับ การฝึก พร้อมทั้งแจกเอกสาร ประกอบการบรรยายชุดที่ 5 และทำแบบฝึกหัดชุดที่ 5 3. ผู้ฝึกทำการสาธิตควบคุมไป กับการอธิบายทักษะการ กระจำความต่อผู้รับการฝึก พร้อมทั้งแจกเอกสารการให้ ข้อมูลป้อนกลับชุดที่ 5 4. ผู้ฝึกให้ผู้รับการฝึกลงมือ ปฏิบัติ 5. ผู้ฝึกและผู้รับการฝึก รวมกลุ่มใหญ่และแจกเอกสาร ชุดที่ 5 เพื่อแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ในการลงมือ ปฏิบัติ พร้อมทำแบบประเมิน และร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ จากการฝึกช่วงที่ 4 8. ผู้ฝึกให้การบ้านเป็นการฝึก การใช้ทักษะในชีวิตประจำวัน โดยสังเกต ผู้รับการฝึกจับคู่ กันและสลับบทบาทการเป็นผู้ พูด, ผู้ฟัง โดยให้แต่ละคน สังเกตคู่ของตนในการฟังผู้อื่น แล้วนำสิ่งที่สังเกตได้มาเล่า ในกลุ่มครั้งถัดไป	1. ในช่วงแรกผู้รับการฝึกยังยึดติดอยู่ กับการใช้คำถามจึงเกิดความสับสน ในการใช้ทักษะการกระจำความ หลังจากผู้ฝึกอธิบายและยกตัวอย่าง ทำให้ผู้รับการฝึกเกิดความเข้าใจ อย่างชัดเจน 2. ในช่วงของการยกตัวอย่างผู้รับ การฝึกพยายามจับความสำคัญของ เรื่องราว ติดตามและสามารถให้ ข้อมูลป้อนกลับต่อกันและกันได้ และ ยังช่วยกันตรวจสอบการใช้ทักษะให้ ถูกต้อง 3. ช่วงของการทำแบบฝึกหัดผู้รับ การฝึกเริ่มตอบคำถามด้วยตนเอง มากกว่าการสุ่มเรียกตอบ บรรยากาศจึงเต็มไปด้วยความตั้งใจ และสนใจฟังคำตอบของคนในกลุ่ม 4. ในช่วงของการฝึกปฏิบัติผู้รับการ ฝึกสำรวจตนเองในการใช้ทักษะการ กระจำความจากการได้รับข้อมูล ป้อนกลับ และจากการสังเกตพบว่า ผู้รับการฝึกมีการพัฒนาการใช้ทักษะ ที่เรียนรู้มาจากช่วงที่ 1 2 และ 3 เช่น มีการผ่อนคลายและมีความตั้งใจใน การฟัง ใช้ทักษะต่างๆทั้งหมดข้างต้น ได้อย่างคล่องแคล่ว เป็นต้น 5. ในช่วงของการสรุปและทบทวน ผู้รับการฝึกมีความเข้าใจทักษะการ กระจำความ และสำรวจตนเองใน การลงมือปฏิบัติ เพื่อที่จะนำเอา ทักษะไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ช่วงที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการสังเกต
5. 13:00 - 16:00 น. วันพุธ ที่ 17 พฤศจิกายน 2547	ทักษะ การ สะท้อน ความ	1. เพื่อให้เกิด ความเข้าใจใน ทักษะการ สะท้อนความ 2. เพื่อให้ผู้รับ การสำรวจตนเอง เกี่ยวกับทักษะ การสะท้อนความ 3. เพื่อสามารถ นำทักษะการ สะท้อนความไป ใช้ ได้อย่าง เหมาะสมและ เกิดประโยชน์	1. ผู้ฝึกพร้อมกับผู้รับการฝึก ทบทวนถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ในช่วง ที่ 3 และ 4 และให้ผู้รับการฝึก แลกเปลี่ยนประสบการณ์จาก การนำเอาทักษะในช่วงที่ 3 และ 4 ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยผู้ฝึกเป็นผู้ให้ข้อมูล ป้อนกลับและคำแนะนำ 2. ผู้ฝึกบรรยายทักษะการ สะท้อนความ พร้อมทั้ง ยกตัวอย่าง และให้ผู้รับการฝึก สำรวจตนเองจากการสะท้อน ความและผลที่เกิดขึ้น และผู้ ฝึกตอบข้อสงสัยของผู้รับการ ฝึก พร้อมทั้งแจกเอกสาร ประกอบการบรรยายชุดที่ 6 และทำแบบฝึกหัดชุดที่ 6 3. ผู้ฝึกทำการสาธิตควบคุมไป กับการอธิบายการใช้ทักษะ การสะท้อนความต่อผู้รับการ ฝึก พร้อมทั้งแจกเอกสารการให้ ข้อมูลป้อนกลับชุดที่ 6 4. ผู้ฝึกให้ผู้รับการฝึกลงมือ ปฏิบัติ 5. ผู้ฝึกและผู้รับการฝึก รวมกลุ่มใหญ่เพื่อแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ในการลงมือ ปฏิบัติ และร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้ เรียนรู้จากการฝึกช่วงที่ 5	1. ในช่วงต้นผู้รับการฝึกรายงานผล การบ้านที่ให้สังเกตการใช้ทักษะ พบว่า ผู้รับการฝึกมีการนำไปใช้ใน การตรวจสอบว่าตนเข้าใจผู้อื่นซึ่งทำ ให้เข้าใจตรงกันมากขึ้นโดยไม่เอา ความคิดความรู้สึกของตนตัดสินหรือ ตีความแทนผู้อื่น 2. ในช่วงการทำแบบฝึกหัดผู้รับการ ฝึกสำรวจตนเองถึงความเข้าใจใน การใช้ทักษะ การนำทักษะไปใช้ โดยมีการฝึกตนเองในการจับ ประเด็นสำคัญต่อเรื่องราวของบุคคล ในแบบฝึกหัด และยังสามารถช่วย เพื่อนในกลุ่มปรับปรุงแก้ไขการ สะท้อนความให้มีความสอดคล้อง กับเรื่องราวในแบบฝึกหัด 3. ในช่วงของการลงมือปฏิบัติ ผู้รับ การฝึกสามารถนำเอาทักษะไปใช้ได้ อย่างสอดคล้องและเหมาะสมกับผู้ มาปรึกษา ซึ่งสังเกตได้จาก ความสามารถในการตามทันเรื่องราว ของผู้มาปรึกษา และจากการตอบรับ ของผู้มาปรึกษาที่สื่อว่าผู้ให้การ ปรึกษาเข้าใจ เช่น พยักหน้า และเล่า เรื่องราวต่อเนื่อง เป็นต้น 4. ในช่วงการสรุป ผู้รับการฝึกมี ความเข้าใจในการใช้ทักษะการ สะท้อนความและเห็นถึงประโยชน์ ของการนำเอาทักษะไปใช้ และยัง รายงานถึงการพัฒนาตนเองในการ ใช้ทักษะ

ช่วงที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการสังเกต
6 16:00 - 19:00 น. วันพุธ ที่ 17 พฤศจิกายน 2547	ทักษะ การ สะท้อน ความรู้ สึก	1. เพื่อให้เกิด ความเข้าใจใน ทักษะการสะท้อน ความรู้สึก 2. เพื่อให้ผู้รับการ สำรวจตนเอง เกี่ยวกับความ เข้าใจความรู้สึก ของบุคคลอื่นและ การสื่อความ เข้าใจต่อบุคคล อื่น 3. เพื่อสามารถ นำทักษะการ สะท้อนความรู้สึก ไปใช้ได้อย่าง เหมาะสมและเกิด ประโยชน์	1. ผู้ฝึกบรรยายทักษะการ สะท้อนความรู้สึก พร้อมทั้งยกตัวอย่าง และให้ ผู้รับการฝึกสำรวจตนเองใน การใช้การกระจำงความและ ผลที่เกิดขึ้น และผู้ฝึกตอบข้อ สงสัยของผู้รับการฝึก พร้อม ทั้งแจกเอกสารประกอบการ บรรยายชุดที่ 7 และทำ แบบฝึกหัดชุดที่ 7 2. ผู้ฝึกทำการสาธิตควบคุมไป กับการอธิบายทักษะการ สะท้อนความรู้สึก ต่อผู้รับการฝึกพร้อมทั้งแจก เอกสารการให้ข้อมูล ป้อนกลับชุดที่ 7 3. ผู้ฝึกให้ผู้รับการฝึกลงมือ ปฏิบัติ 4. ผู้ฝึกและผู้รับการฝึก รวมกลุ่มใหญ่และแจก เอกสารชุดที่ 7 เพื่อ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ใน การลงมือปฏิบัติ พร้อมทำ แบบประเมินและร่วมกันสรุป สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการฝึกช่วง ที่ 6 8. ผู้ฝึกให้การบ้านเป็นการฝึก การใช้ทักษะในชีวิตประจำวัน โดยสังเกต ผู้รับการฝึกจับคู่ กันและสลับบทบาทการเป็นผู้ พูด, ผู้ฟังโดยให้แต่ละคน สังเกตคู่ของตนในการฟังผู้อื่น แล้วนำสิ่งที่สังเกตได้มาเล่า ในกลุ่มครั้งถัดไป	1. ในช่วงแรกของการบรรยายผู้รับ การฝึกให้ความสนใจและ กระตือรือร้นในการฝึกทักษะการ สะท้อนความรู้สึก เนื่องจากตนเอง สามารถเข้าถึงความรู้สึกของผู้อื่นได้ 2. ในช่วงการยกตัวอย่าง ผู้รับการ ฝึกร่วมยกตัวอย่างของตนเองและให้ เพื่อนในกลุ่มสะท้อนความรู้สึกของ ตนเองซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจใน ความรู้สึกของผู้อื่นมากขึ้น 3. ในช่วงของการทำแบบฝึกหัด ผู้รับการฝึกมีความตั้งใจ และ สามารถใช้ทักษะการสะท้อน ความรู้สึกได้อย่างชัดเจน และ ตระหนักถึงการใช้คำพูดของตนเอง ที่สื่อถึงความเข้าใจในความรู้สึกของ ผู้มาปรึกษาและผลที่จะเกิดขึ้น ตามมาจากการสะท้อนความรู้สึก 4. ในช่วงของการลงมือปฏิบัติผู้ สังเกตการณ์ได้ให้ข้อมูลป้อนกลับ เกี่ยวกับคำพูดที่สื่อถึงทักษะการ สะท้อนความรู้สึกโดยสามารถใช้ ประโยคคำพูดของตนเองในการสื่อ ถึงความรู้สึกได้แตกต่างจากที่ สังเกตจากผู้ให้การปรึกษาคือ ซึ่งทำ ให้ผู้รับการฝึกด้วยกันเกิดความ เข้าใจในความรู้สึกของผู้มาปรึกษา ได้ชัดเจนขึ้น 5. จากการสรุปสิ่งที่เรียนรู้ ผู้รับการ ฝึกตระหนักว่าตนเองมีการ พัฒนาการใช้ทักษะการสะท้อน ความรู้สึกมากขึ้น รู้สึกว่าตนเอง สามารถอยู่เคียงข้างกับผู้มาปรึกษา

ช่วงที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการสังเกต
ช่วงที่ 6 (ต่อ)				ได้อย่างเข้าใจ และในการเป็นผู้สังเกตการณ์ทำให้ได้สำรวจตนเองถึงความเข้าใจที่มีต่อผู้อื่น และการใช้ทักษะได้อย่างสอดคล้องกับเรื่องราวของผู้มาปรึกษา
7 13:00 - 16:00 น. วันพุธ ที่ 24 พฤศจิกายน 2547	ทักษะ การสรุป ความ	1. เพื่อให้เกิดความเข้าใจในทักษะการสรุปความ 2. เพื่อให้ผู้รับการสำรวจตนเองเกี่ยวกับการใช้ทักษะการสรุปความ 3. เพื่อสามารถนำทักษะการสรุปความไปใช้ได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์	1. ผู้ฝึกพร้อมกับผู้รับการฝึกทบทวนถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ในช่วงที่ 5 และ 6 และให้ผู้รับการฝึกแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากการนำเอาทักษะในช่วงดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยผู้ฝึกเป็นผู้ให้ข้อมูลป้อนกลับและคำแนะนำ 2. ผู้ฝึกบรรยายทักษะการสรุปความพร้อมทั้งยกตัวอย่างและให้ผู้รับการฝึกสำรวจตนเองจากการใช้การสรุปความและผลที่เกิดขึ้นเปิดโอกาสให้ซักถามและแจกเอกสารประกอบการบรรยายชุดที่ 8 และทำแบบฝึกหัดชุดที่ 8 3. ผู้ฝึกทำการสาธิตควบคู่ไปกับการอธิบายการใช้ทักษะการสรุปความต่อผู้รับการฝึกพร้อมทั้งแจกเอกสารการให้ข้อมูลป้อนกลับชุดที่ 8 4. ลงฝึกมือปฏิบัติ 5. ผู้และผู้รับการฝึกรวมกลุ่มใหญ่และแจกเอกสารชุดที่ 8 เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการลงมือปฏิบัติ พร้อมทำแบบประเมินและร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการฝึกช่วงที่ 7	1. ในช่วงของการบรรยาย ผู้รับการฝึกที่การสำรวจตนเองถึงการใช้ทักษะ และผลที่เกิดจากการใช้ทักษะ 2. ในช่วงการทำแบบฝึกหัด ผู้รับการฝึกตระหนักถึงความสำคัญของการสรุปความและเข้าใจการจับประเด็นสำคัญที่มีความหมายต่อบุคคลชัดเจนขึ้น และร่วมกันเล่าถึงเรื่องราวของตน เพื่อฝึกการใช้ทักษะสรุปความ 3. ในช่วงของลงมือปฏิบัติ พบว่าผู้รับการฝึกสามารถใช้ทักษะในการสรุปความได้อย่างคล่องแคล่วและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการใช้ทักษะ เนื่องจากในการฝึกทุกครั้งผู้ฝึกให้ผู้รับการฝึกได้สรุปความเข้าใจที่มีต่อผู้มาปรึกษา 4. ผู้รับการฝึกเรียนรู้ถึงการจับประเด็นสำคัญในการสนทนากับบุคคลอื่นที่สื่อถึงความหมายที่มีต่อความไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ช่วงที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการสังเกต
8 16:00 - 19:00 น. วันพุธ ที่ 24 พฤศจิกายน 2547	ทักษะ โดยรวม	1. เพื่อทบทวนทักษะทั้งหมดที่ฝึกมาข้างต้นในช่วงที่ 1 ถึง 7 2. เพื่อให้ผู้รับการฝึกสามารถสำรวจและทำความเข้าใจถึงความเข้าใจถึงการใช้ทักษะโดยรวมทั้งหมด 3. เพื่อให้ผู้รับการฝึกสามารถแสดงและพัฒนาศักยภาพของตนเองในการใช้ทักษะ	1. ผู้ฝึกพร้อมกับผู้รับการฝึกทบทวนถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ในช่วงที่ 1 ถึง 7 2. ผู้ฝึกทำการสาธิตควบคู่ไปกับการอธิบายการใช้ทักษะโดยรวม 3. ผู้ฝึกให้ผู้รับการฝึกลงมือปฏิบัติ 4. ผู้ฝึกและผู้รับการฝึกรวมกลุ่มใหญ่เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการลงมือปฏิบัติ และร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการฝึกช่วงที่ 8 5. ผู้ฝึกกล่าวขอบคุณและปิดโปรแกรม	1. ในช่วงของการทบทวนผู้รับการฝึกร่วมกันทบทวนโดยมีการสำรวจตนเองถึงการใช้ทักษะทั้งหมดที่เรียนรู้มา และสรุปความเข้าใจที่มีต่อทักษะทั้งหมด 2. ในช่วงลงมือปฏิบัติ ผู้รับการฝึกมีการพัฒนาตนเองในการใช้ทักษะมากขึ้น 3. ผู้รับการฝึกกล่าวถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ว่าทำให้ตนเองสามารถนำไปใช้ในการให้ความช่วยเหลือ ให้การปรึกษา และในการใส่ใจรับฟังผู้อื่น โดยจะนำทักษะเบื้องต้นในการปรึกษาที่เรียนรู้มาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และควรมีการฝึกให้กับบุคคลอื่นอีก เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการเข้าใจซึ่งกันและกัน

5. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำโปรแกรมที่ได้ปรับปรุงแล้วจากการศึกษานำร่องมาทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 ผู้วิจัยพัฒนาโปรแกรมฝึกทักษะเบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาขึ้นโดยอาศัยรูปแบบการฝึกอบรมของ Robert R. Carkhuff (1983a; 1983b) และทักษะเบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่มีความร่วมรู้สึกเป็นรากฐานสำคัญ (Ivey & Authier, 1978; Ivey, 1994) และนำโปรแกรมที่ได้พัฒนาขึ้น เรียนปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์ และ อาจารย์สมร แสงอรุณ และอาจารย์จันทร์เพ็ญ แสงอรุณ แล้วนำโปรแกรมการฝึกดังกล่าวไปศึกษานำร่องกับนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาจำนวน 8 กลุ่ม

5.2 ผู้วิจัยประชาสัมพันธ์ประกาศรับสมัครนักศึกษาชั้นปีที่ 2 เพื่อเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกทักษะเบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยามีนักศึกษามาสมัครจำนวน 46 คน จากคณะ

มนุษยศาสตร์ และคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม เมื่อนัดหมายเวลาในการเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกทักษะเบื้องต้นในการศึกษาเชิงจิตวิทยาแล้วปรากฏว่ามีกลุ่มตัวอย่างจากคณะมนุษยศาสตร์ จำนวน 26 คน ที่สามารถเข้าร่วมโปรแกรมตามเวลานัดหมายได้ ผู้วิจัยจึงได้สุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มาเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 20 คน ส่วนนักศึกษาจากคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมจำนวน 20 คนที่ไม่สามารถมาตามวันเวลาที่กำหนดได้ผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือให้เข้าร่วมเป็นกลุ่มควบคุมจำนวน 20 คนโดยขอความร่วมมือจากนักศึกษาทั้งสองกลุ่มในการเก็บข้อมูลทั้งก่อนและหลังจากการทดลอง ดังนั้นจึงมีกลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน โดยกลุ่มทดลอง คือ นักศึกษาที่สามารถเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกทักษะเบื้องต้นในการศึกษาเชิงจิตวิทยาตามวันและเวลาที่กำหนดได้อย่างต่อเนื่องครบ 24 ชั่วโมงได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 6

5.3 สำหรับกลุ่มควบคุมเนื่องจากนักศึกษาไม่สามารถมาเข้าร่วมโปรแกรมได้ตามการนัดหมายเวลาในการมาร่วมเป็นกลุ่มทดลอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนและหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมของกลุ่มทดลองโดยทำการนัดหมายวันและเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนัดหมายวันเวลาใหม่ภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้กลุ่มควบคุมเข้าร่วมกลุ่มพัฒนาตนในการศึกษาเชิงจิตวิทยาแทนการเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกทักษะ

6. การเก็บข้อมูลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

6.1 การเก็บข้อมูลก่อนการทดลอง ผู้วิจัยแจกแบบวัดความรู้สึกและรอเก็บคืนด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 40 คนพร้อมกัน ในวันที่ 2 พฤศจิกายน 2547 โดยให้แต่ละคนตอบแบบวัดความรู้สึก ใช้เวลา 15 นาที แล้วนำคำตอบของแต่ละคนมาตรวจให้คะแนนโดยผู้ประเมิน 3 คน ซึ่งแต่ละคนมีการตรวจอย่างอิสระตามเกณฑ์ของระดับความรู้สึก

6.2 ดำเนินการทดลอง เริ่มต้นวันที่ 3, 7, 10, 17 และ 24 พฤศจิกายน 2547

6.3 การเก็บข้อมูลหลังจากการทดลอง มีระยะเวลาหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการทดลอง 4 สัปดาห์

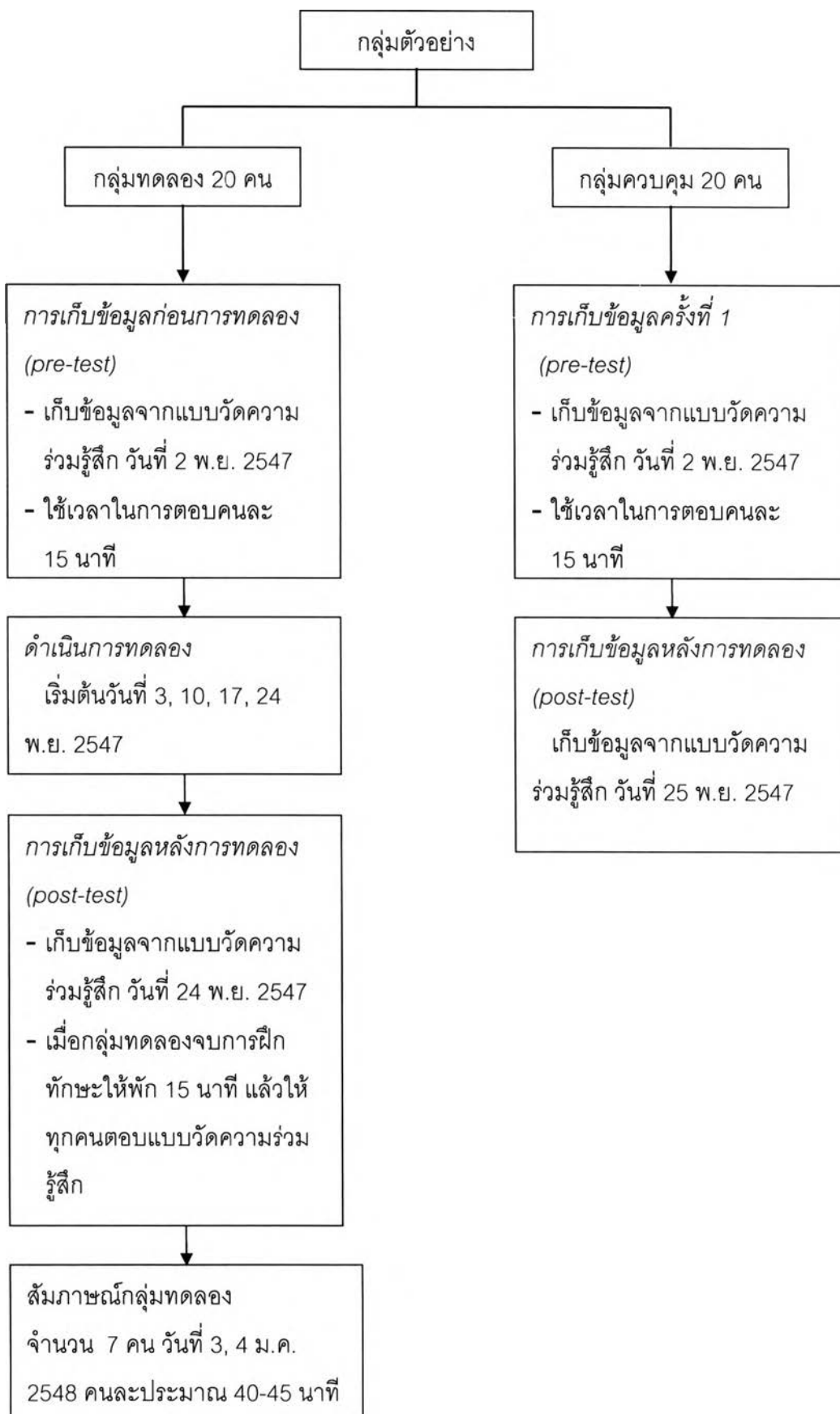
ในกลุ่มทดลอง 20 คน ผู้วิจัยเก็บแบบวัดความรู้สึกในวันที่ 24 พฤศจิกายน 2547 พร้อมกันทุกคน โดยเมื่อจบการฝึกทักษะให้พัก 15 นาที แล้วให้ทุกคนตอบแบบวัดความรู้สึกอีกคนละ 15 นาที นำคำตอบของแต่ละคนมาตรวจให้คะแนนโดยผู้ประเมิน 3 คน ซึ่งแต่ละคนมีการตรวจอย่างอิสระตามเกณฑ์ของระดับความรู้สึก

6.4 กลุ่มควบคุม 20 คน ผู้วิจัยเก็บแบบวัดความรู้สึกในวันที่ 25 พฤศจิกายน 2547 พร้อมกันทุกคน

6.5 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในวันที่ 3 และ 4 มกราคม 2548 มีระยะเวลาหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมการฝึก 5 สัปดาห์ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลแสดงดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

7. การตรวจให้คะแนน

7.1 เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

เกณฑ์ในการให้คะแนนความร่วมมือรู้สึก ผู้วิจัยได้ศึกษาจากมาตรวัดความร่วมมือรู้สึกของ Carkhuff ในปี 1969 (Carkhuff's Empathic Understanding in Interpersonal Process: A Scale for Measurement) โดยทำการตรวจสอบความถูกต้องในการแปลสำนวนภาษาและความตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นอาจารย์ประจำสาขาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 2 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ สุภาพรพรณ โคตรจรัสและผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้ประชุมเพื่อปรับปรุงสำนวนภาษา ความถูกต้องในการแปลและความตรงตามเนื้อหาพร้อมกัน

โดยเกณฑ์ในการประเมินระดับความร่วมมือรู้สึกของ Carkhuff 5 ระดับมีดังนี้

ระดับที่ 1 ผู้ให้การปรึกษาแสดงออกถึงความไม่ใส่ใจและตอบสนองอย่างไม่มี ความสอดคล้องกับสิ่งที่ผู้มาปรึกษาสื่อ หรือไม่ได้แสดงว่าตนรับรู้และเข้าใจต่อเนื้อหาสาระ ความรู้สึกที่ผู้มาปรึกษาสื่อโดยสื่อถึงความรู้สึกและประสบการณ์ของผู้มาปรึกษาน้อยกว่าที่ผู้มา ปรึกษาสื่อ เช่น ผู้ให้การปรึกษาแสดงถึงความไม่สนใจ เบื่อ หรือยึดเอาความคิดของตนเป็นหลักใน การตอบสนองกับผู้มาปรึกษาได้คะแนน 1 คะแนน

ระดับที่ 2 ผู้ให้การปรึกษาตอบสนองต่อผู้มาปรึกษาด้วยตระหนักและเข้าใจใน เนื้อหาสาระที่ผู้มาปรึกษาสื่อ ซึ่งเนื้อหาที่ตอบสนองออกมานั้นยังขาดความเข้าใจในความรู้สึกและ ความหมายที่แท้จริงของผู้มาปรึกษาการตอบสนองจึงไม่ได้แสดงถึงความรู้สึก เช่น ผู้ให้การปรึกษา ใช้การสะท้อนความหรือทวนความคำพูดในส่วนของเนื้อหาที่ผู้มาปรึกษาสื่อได้คะแนน 2 คะแนน

ระดับที่ 3 ผู้ให้การปรึกษาตอบสนองต่อเนื้อหาความรู้สึกของผู้มาปรึกษา ใน ระดับเดียวกันกับที่ผู้มาปรึกษาสื่อโดยที่ไม่ได้ลด หรือเพิ่มสิ่งที่ผู้มาปรึกษาแสดงออก และไม่ได้ ตอบสนองต่อความรู้สึกซ่อนเร้นอยู่ภายใต้คำพูดของผู้มาปรึกษา เช่น ผู้ให้การปรึกษาเริ่มมีการ ตอบสนองต่อความรู้สึกตรงกับที่ผู้มาปรึกษาสื่อ โดยระดับ 3 เป็นระดับต่ำที่สุดในการเอื้อต่อการ เกิดสัมพันธภาพระหว่างบุคคลได้คะแนน 3 คะแนน

ระดับที่ 4 ผู้ให้การปรึกษาตอบสนองต่อความรู้สึกที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้คำพูดหรือ พฤติกรรมที่ผู้มาปรึกษาสื่อ โดยเป็นการแสดงความรู้สึกระดับที่ลึกกว่าที่ผู้มาปรึกษาแสดงออกมา เช่น ผู้ให้การปรึกษาตอบสนองด้วยการสะท้อนความรู้สึกต่อสิ่งที่ผู้มาปรึกษาสื่อได้คะแนน 4 คะแนน

ระดับที่ 5 ผู้ให้การปรึกษาตอบสนองต่อความรู้สึกที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้คำพูดหรือ พฤติกรรมที่ผู้มาปรึกษาสื่อ และสามารถเอื้อให้ผู้มาปรึกษาได้สำรวจตนเองในสิ่งที่ผู้มาปรึกษาไม่

เคยสำรวจมาก่อนได้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งผู้มาปรึกษาจะรู้สึกว่าผู้ให้การปรึกษายู่กับเขาอย่างเข้าใจเขามากที่สุดได้คะแนน 5 คะแนน

โดยคะแนนรวมที่ได้จากการประเมินความร่วมมือรู้สึกทั้ง 12 สถานการณ์จะอยู่ในช่วง 12 – 60 คะแนน ผู้วิจัยจึงนำมาหาค่าเฉลี่ย โดยการหารด้วย 12 คะแนนเฉลี่ยที่ได้จะอยู่ในช่วง 1 – 5 โดยในการแปลผลจะพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยที่แสดงถึงระดับของความร่วมมือรู้สึก โดยหากได้คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3 ขึ้นไป นั่นคือมีความร่วมมือรู้สึกในระดับมีประสิทธิภาพจะหมายความว่าผู้ตอบมีความร่วมมือรู้สึกอย่างมีประสิทธิภาพในการให้การช่วยเหลือบุคคลอื่น แต่หากคะแนนเฉลี่ยที่ได้มีค่าระหว่าง 1 - 2 นั่นคือมีความร่วมมือรู้สึกในระดับต่ำจะให้ความหมายได้ว่าผู้ตอบยังไม่สื่อสารการร่วมรู้สึกได้

7.2 ผู้ตรวจให้คะแนน

ผู้ตรวจให้คะแนนคือผู้วิจัยและผู้ร่วมประเมินอีก 2 คนซึ่งเป็นนิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการปรึกษา (รายละเอียดในภาคผนวก ก.) และ

ผ่านวิชาการปรึกษาเบื้องต้น 1 รายวิชา การฝึกงานทางด้านการปรึกษาแบบรายบุคคล 1 รายวิชา การฝึกงานทางด้านการปรึกษาแบบกลุ่ม 1 รายวิชา

7.3 การคิดคะแนนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน

ผู้ประเมินแต่ละคนทำการคิดคะแนนของกลุ่มตัวอย่างหลังจากนั้นนำคะแนนของผู้ประเมินทั้ง 3 คนมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อให้ได้คะแนนเฉลี่ยของผู้รับการฝึกแต่ละคน (รายละเอียดในภาคผนวก ข.)

8. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความร่วมมือรู้สึก ช่วงก่อนการดำเนินการทดลองและหลังจากดำเนินการทดลอง
2. ทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความร่วมมือรู้สึกของทั้งสองกลุ่มแยกเป็น 2 ช่วงคือ ก่อนและหลังการดำเนินการทดลอง โดยการคำนวณค่าสถิติ t-test
3. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยนำบทสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยมีวิธีการดังนี้

3.1 เมื่อการสัมภาษณ์สิ้นสุดลง ผู้วิจัยถอดความการสัมภาษณ์จากเทปบันทึกการสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ (verbatim) ออกมาเป็นบทสัมภาษณ์ที่เป็นตัวอักษร (transcript) และตรวจสอบความครบถ้วน (confirmability) เพื่อเตรียมข้อมูลในการวิเคราะห์

3.2 ผู้วิจัยอ่านเนื้อหาจากบทสัมภาษณ์ทั้งหมดซ้ำหลายรอบเพื่อให้เกิดความเข้าใจรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องนั้น และพยายามสังเกตแยกแยะความหมายของคำบรรยายทุกตอน

3.3 ผู้วิจัยทำการถอดรหัสข้อความ (coding) ต่างๆ ออกจากบทสัมภาษณ์แล้ว พิจารณาคำต่างๆ ที่ถอดรหัสออกมาว่า คำเหล่านั้นแสดงถึงอะไรเป็นประเภทอะไร นำคำมาจัดเป็นหมวดหมู่ (category) หรือบางครั้งเรียกว่าประเด็นย่อย (subtheme) สรุปรวมประเภทเรื่องหรือประเด็นย่อยเหล่านี้ที่มีเนื้อหาเป็นกลุ่มรวบยอดเข้าเป็นเรื่องหรือกลุ่มเดียวกัน ซึ่งเรียกว่าการสรุปเป็นประเด็นหลัก (theme)

3.4 การตรวจสอบข้อมูลและความน่าเชื่อถือ (trustworthiness) โดยการถอดเทปการสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ และการตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล จากนั้นนำเนื้อหาที่ทำการถอดรหัสตรวจยืนยันการวิเคราะห์ข้อมูลกับผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและอยู่ในสาขาเดียวกัน ซึ่งได้แก่นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ระดับมหาบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษาจำนวน 2 คน ซึ่งผ่านการศึกษาวិชาเกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพ 1 รายวิชา จำนวน 3 หน่วยกิต (peer debriefing) (รายละเอียดดูในภาคผนวก ก.)